

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ANKARA ÇANKAYA BELEDİYESİ

2022 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	11
8.	EKLER.....	47

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1:Personel Durumu	3
Tablo 2: Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık Seyri (2020-2022).....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık Seyri (2020-2022).....	5
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: Değerlemesi Yapılmasına Rağmen Muhasebe Kaydı Yapılmayan Taşınmazlar	13
Tablo 9: İz Bedeliyle Muhasebeleştirilmesi Gereken Genel Hizmet Alanları.....	17
Tablo 10: Müdürlüklerce Kullanılan Tanıtım, Ağırlama, Fuar, Organizasyonnn Gideri Ödenekleri	20
Tablo 11: Maddi Duran Varlıklara İlişkin Hatalı Amortisman Hesaplanan Kayıtlar	34
Tablo 12: Yanlış Hesaba Kaydedilen Tahvil Senet ve Bonolar.....	39
Tablo 13: İdarenin Sayıştaya Veri Gönderme Durumu	39

KISALTMALAR

ABB	:Ankara Büyükşehir Belediyesi
AEEE	:Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya
YIKOB	:Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Arsa Satışlarından Elde Edilen Olumlu/Olumsuz Farkların Gelir/Gider Hesaplarına Kaydedilmemesi
2. Bazı Taşınmazlar İçin Yapılan Değerlemenin Muhasebe Kayıtlarına Yansıtılmaması
3. Geçici Kabulü Yapılan Yapım İşlerinin Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından İlgili Duran Varlık Hesabına Aktarılmaması
4. Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Gereği Düzenlenmesi Gereken Form ve Cetvellerin Düzenlenmemesi Nedeniyle Muhasebe Kayıtlarının Mevcut Durumu Yansıtılmaması
5. Genel Hizmet Alanlarının İz Bedeli İle Muhasebeleştirilmemesi
6. Sözleşmelere Dayanılarak Girişilen Taahhütlerin Muhasebeleştirilmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Ankara Büyükşehir Belediyesinden Aktarılacak Payların Takibinin Yapılmaması
2. Temsil, Ağırılama, Tören, Fuar ve Organizasyon Giderlerinin, Diğer Harcama Birimleri Tarafından Kullanılması
3. Genelge Hükümlerine Aykırı Gayrimenkul Kiralanması
4. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü ile İlgili Yükümlülüklerin Tam Olarak Yerine Getirilmemesi
5. Bazı Taşınmazların Kapsam Dışı Kişi ve Kurumlara Kullandırılması ve Süresi Belirsiz Tahsis Yapılması
6. Bütçe İçi İşletmelere ve Belediye Şirketlerine İlişkin Faaliyet İzleme ve Değerlendirme Raporu Hazırlanmaması
7. Duran Varlıklar Amortisman Defterinin Tutulmaması

8. Ecrimisilin Bir Taşınmaz Yönetim Biçimi Haline Gelmesi
9. İmar Kanununda Yer Alan Bina Yüksekliklerinin Serbest Olarak Belirlenemeyeceği Kuralına Uyulmaması
10. İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların İlgili Muhasebe Hesaplarında İzlenmemesi
11. Kalkınma Ajansı Paylarının Eksik ve Geç Gönderilmesi
12. Maddi Duran Varlıkların Amortisman Giderlerinin Hatalı Hesaplanması
13. Proje Özel Hesabı ile İlgili Hatalı Uygulamaların Olması
14. Satın Alınan Tahvil, Senet ve Bonolar İçin Hatalı Hesabın Kullanılması
15. Sayıştaya Gönderilecek Verilerin Zamanında Gönderilmemesi
16. İç Denetim Birimi Tarafından İç Kontrol Değerlendirmelerini de İçeren Çalışmaların Yapılmaması ve Bir Yönetim Bilgisi Sağlanmaması
17. Verem Savaş Derneği Teşkilatına Yapılacak Yardım Miktarının Dönemsel Olarak Hatalı Hesaplanması
18. Doğrudan Temin Yoluyla Yapılan Alımların Elektronik Kamu Alımları Platformuna Girilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Çankaya Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır. Çankaya Belediyesinin karar organı olan Çankaya Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere kırkaltı üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Çankaya Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı üç birim bulunmaktadır. Bunlar Özel Kalem Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Müdürlüğü ve İç Denetim

Birimidir. Başkana bağlı memurlar arasından atanan üç başkan yardımcısı, meclis üyeleri arasından görevlendirilen iki başkan yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin yirmi altı hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılıklarına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçi personel görev almaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1:Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilen Norm Kadro	Dolu Kadro
Memur	1594	1149
Sözleşmeli Personel	-	1
Kadrolu İşçi	635	346
Geçici İşçi	-	-
Toplam	2229	1496
696 sayılı KHK Uyarınca Çalışan		3234
Genel Toplam		4730

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır.

Bu kapsamda Çankaya Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Çankaya Belediyesinin 2022 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-kod	Giderin Türü	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Eklene-Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek	Gelecek Yıla Devrolan
1	Personel Gid.	402.524.000,00	2.253.781,44	404.777.781,44	363.077.405,46	41.700.375,98	0
2	SGK na Devlet Primi Gid.	65.561.000,00	-1.559.667,47	64.001.332,53	58.358.507,93	5.642.824,60	0
3	Mal ve Hizmet Alım Gid.	822.718.000,00	281.286.907,85	1.104.004.907,85	1.022.867.297,87	80.437.609,98	700.000,00
4	Faiz Gid.	0	0	0	0	0	0
5	Cari Transferler	36.481.000,00	26.792.091,75	63.273.091,75	59.624.353,95	3.648.737,80	0
6	Sermaye Gid.	598.816.000,00	-73.254.921,82	525.561.078,18	459.652.595,06	37.084.635,52	28.823.847,60
7	Sermaye Transferleri	900.000,00	980.000,00	1.880.000,00	1.614.308,89	265.691,11	0
8	Borç Verme	62.000.000,00	-62.000.000,00	0	0	0	0
9	Yedek Ödenek	181.000.000,00	-174.498.191,75	6.501.808,25	0	6.501.808,25	0
Toplam		2.170.000.000,00	0	2.170.000.000,00	1.965.194.469,16	175.281.683,24	29.523.847,60

Çankaya Belediyesinin 2022 mali yılı bütçesi ile 2.170.000.000,00 TL ödenek öngörölmüş olup yıl içinde eklenen ve düşülen ödenekle birlikte 2022 yılı ödenek toplamı yine 2.170.000.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 1.965.194.469,16 TL bütçe gideri yapılmış, 175.281.683,24 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Ekod	Gelirin Türü	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
1	Vergi Gelirleri	958.283.000,00	771.446.765,07	11.550.554,41	759.896.210,66	79,30
3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	58.409.000,00	81.738.180,98	718.358,58	81.019.822,38	138,71
4	Alınan Bağış ve Yardımlar	1.000.000,00	0	0	0	0,00
5	Diğer Gelirler	759.107.000,00	998.350.163,93	1.086.199,67	997.263.964,26	131,37
6	Sermaye Gelirleri	395.301.000,00	383.109.573,77	14.916,00	383.094.657,77	96,91
9	Red ve iadeler	-2.100.000,00	0	00	0	636,67
Toplam		2.170.000.000,00	2.234.644.683,75	13.370.028,66	2.221.274.655,07	102,36

Buna göre 2022 yılında net bütçe geliri % 102,36 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirlerinde %79,30, teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde %138,71, diğer gelirlerde %131,37, beklenenin üstünde, sermaye gelirlerinde %96,91 ile beklenenin altında, gerçekleşme olmuştur.

Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

E-kod	Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi
1	Personel Giderleri	402.524.000,00	363.077.405,46	90,20
2	SGK' na Devlet Primi Gideri	65.561.000,00	58.358.507,93	89,01
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	822.718.000,00	1.022.867.297,87	124,33
4	Faiz Giderleri	0	0	0,00
5	Cari Transferler	36.481.000,00	59.624.353,95	163,44
6	Sermaye Giderleri	598.816.000,00	459.652.595,06	76,76
7	Sermaye Transferleri	900.000,00	1.614.308,89	179,37

8	Borç Verme	62.000.000,00	0	0,00
9	Yedek Ödenek	181.000.000,00	0	0,00
	Toplam	2.170.000.000,00	1.965.194.469,16	90,56

Buna göre 2022 yılında bütçe giderleri % 90,56 seviyesinde gerçekleşmiştir. Borç verme gideri ve yedek ödenek kullanımı olmamıştır.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve yıllar itibariyle değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık Seyri (2020-2022)

Ekod	Bütçe Gelirinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
1	Vergi Gelirleri	410.348.350,54	528.546.644,19	771.446.765,07	28,80	45,96
3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	34.876.547,14	50.157.896,60	81.738.180,98	43,82	62,96
4	Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gel	0	0	0	0,00	0,00
5	Diğer Gel.	401.246.247,07	574.054.866,39	998.350.163,93	43,07	73,91
6	Sermaye Gel.	95.843.655,62	33.759.616,61	383.109.573,77	-64,78	1034,82
	Toplam	942.314.800,37	1.186.519.023,79	2.234.644.683,75	25,92	88,34
9	Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	2.882.432,86	4.259.706,08	13.370.028,66	47,78	213,87
	Net Toplam	939.432367,51	1.182.259.317,71	2.221.274.655,09	25,85	87,88

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2022 yılında gelirler bir önceki yıla göre 1.039.015.337,38 TL'lik %87,88 artış göstermiştir. Bu çerçevede; Vergi Gelirlerinin 242.900.120,88 TL ile %45,96 oranında, Sermaye Gelirlerinin 349.349.957,16 TL ile %1034,82 oranında, Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinin 31.580.284,38 TL ile %62,96 oranında ve Diğer Gelirlerin 424.295.297,54 TL ve %73,91 oranında arttığı gözlenmektedir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık Seyri (2020-2022)

Ekod	Bütçe Giderinin Çeşidi	2020 Yılı (TL)	2021 Yılı (TL)	2022 Yılı (TL)	2021-2020 Değişim Oranı (%) D=(B-A)/A	2022-2021 Değişim Oranı (%) E=(C-B)/B
1	Personel Giderleri	227.921.238,30	231.195.199,07	363.077.405,46	1,44	57,04
2	SGK Devlet Prim Giderleri	39.742.187,14	39.598.236,86	58.358.507,93	-0,36	47,38
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	366.772.383,00	429.679.113,30	1.022.867.297,87	17,15	138,05
4	Faiz Giderleri	0	0	0	0,00	0,00
5	Cari Transferler	24.290.280,31	31.801.324,50	59.624.353,95	30,92	87,49
6	Sermaye Giderleri	41.088.701,05	135.133.147,57	459.652.595,06	228,88	240,15
7	Sermaye Transferleri	0	517.208,43	1.614.308,89	0,00	212,12
8	Borç Verme	69.906.000,00	3.916.000,00	0	-94,40	-100,00
	Toplam	769.720.789,80	871.840.229,73	1.965.194.469,16	13,27	125,41

Bütçe giderlerinin 3 yıl itibarıyla değişimi yukarıdaki tabloda yer almaktadır. Buna göre bir önceki yıla göre 2022 bütçe giderlerinin toplamda 1.093.354.239,43 TL ile %125,41 oranında artmış olduğu gözlemlenmektedir.

Sermaye Giderlerinin 324.519.447,49 TL ile %240,15 oranında, Sermaye Transferlerinin 1.097.100,46 TL ile %212,12 oranında artmış olduğu görülmektedir. Cari Transferler 27.823.029,45 TL ile %87,49 oranında, Personel Giderleri 131.882.206,39 TL ile %57,04 oranında , SGK Devlet Prim Giderleri 18.760.271,07 TL ile %7,38 oranında, Mal ve Hizmet Alım Giderleri ise 593.188.184,57 ile %138,05 artmış bulunmaktadır.

Faiz Giderlerinde artış sözkonusu olmadığı gibi 2022 de Borç verme giderleri de bulunmamaktadır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2022 yılı Faaliyet Gideri 1.749.507.463,02 TL, Faaliyet Geliri 2.215.400.186,20 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 465.892.723,18 TL olarak gerçekleşmiştir.

Çankaya Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Çankaya Belde Sosyal Etkinlikler Gıda Temizlik Eğitim Bilişim Sanayi ve Tic. A.Ş.	59.000.000,00	59.000.000,00	100,00
2	Çankaya İmar Proje İnşaat Maden Belde Gereksinimleri Sanayi ve Tic. A.Ş.	41.000.000,00	41.000.000,00	100,00
3	Çankaya Personel AŞ.	200.000,00	200.000,00	100,00
4	Çankaya Bel-Pet Akaryakıt ve Türevleri Ltd. Şti.	3.850.000,00	3.850.000,00	100,00
5	Sağlık Kaynak Suyu A.Ş.	1.000.000,00	50.000,00	5,00
6	Metropol İmar İnşaat Taahhüt Proje San. Ve Tic. AŞ.	40.000.000,00	96.000,00	0,24

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Çankaya Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - Bilanço
 - Faaliyet sonuçları tablosu
 - Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

- Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülmüş ve sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan;

mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlememiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik olarak gerçekleşme ihtimali ve olası etkilerinin belirlenmesi gibi değerlendirme çalışmaları yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur. İdarece risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuş ve işlemektedir. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi bulunmaktadır. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışması bulunmamakta ve iç kontrole ilişkin yönetim bilgisi üretmemektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ankara Çankaya Belediyesi 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Arsa Satışlarından Elde Edilen Olumlu/Olumsuz Farkların Gelir/Gider Hesaplarına Kaydedilmemesi

Arsa satışlarına ilişkin olarak Emlak Müdürlüğü ile Muhasebe Müdürlüğünden alınan veriler karşılaştırıldığında, arsa satışlarının satış bedeli üzerinden muhasebeleştirildiği ve arsa satışları sonucu oluşan olumlu/olumsuz farkların 600/630 no.lu gelir/gider hesaplarına aktarılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinin “Maddi duran varlıkların satılması” başlıklı (d) bendinde; amortisman ayrılmış olan varlıkların net değerinin, kayıtlı değerden ayrılmış amortismanların düşüldükten sonra kalan tutarın olduğu, devir ve trampanın satış hükmünde olduğu belirtilmiştir. Ayrıca maddi duran varlıkların satış işlemleri sırasında; amortisman tabii olanlarda net değeri, diğerlerinde kayıtlı değeri ile satış bedeli arasında fark olması durumunda, öncelikle oluşan olumlu veya olumsuz, ilgili varlık hesabı ve gelir veya gider hesaplarına kaydedilerek satış işleminin muhasebeleştirileceği

belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 189'uncu maddesinin "Alacak" başlıklı (b) bendinde ise; satılan arsa ve arazilerin, bir taraftan kayıtlı değeri bu hesaba, satış bedeli ile kayıtlı değeri arasındaki olumlu fark 600-Gelirler Hesabı'na alacak, satış bedeli 100-Kasa Hesabı veya 102-Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara, satış bedeli ile kayıtlı değeri arasındaki olumsuz fark 630-Giderler Hesabı'na borç; diğer taraftan satış bedeli 800-Bütçe Gelirleri Hesabı'na alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabı'na borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Emlak Müdürlüğünün verilerine göre 2022 yılı kayıtlı değeri 6.049.152,67 TL olan taşınmaz 25.599.00,00 TL bedelle satıldığı halde 01/06/2022 tarihli ve 6163 no.lu ödeme emrinde görüleceği üzere 250.01.02-Arsalar Hesabı'na aynı miktarda alacak kaydı yapılmış dolayısıyla da bu satış ile ilgili 600-Gelirler Hesabı çalıştırılmamıştır. Yine Emlak Müdürlüğünün 2022 yılı verilerine göre; toplam 93 adet parselin satışı gerçekleşmiş ve aynı usulün izlendiği tespit edilmiştir.

İdare cevabında, Bilgi İşlem Müdürlüğünce Taşınmaz Kayıt ve Kontrol işlemleri ile ilgili bir yazılım programı oluşturulması ve geliştirilmesi çalışması yapıldığı ve çalışma tamamlandığında Arsa Satışlarından Elde Edilen Olumlu/Olumsuz Farkların Gelir/Gider Hesaplarına Kaydedilmesi işlemlerinin bu program ile sağlanacağı bildirilmekteyse de ilgili müdürlükçe yapılması gereken işlemlerin bir yazılıma gerek duyulmaksızın da gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir.

Bu itibarla, satış bedeli ile kayıtlı değer arasındaki farkın ilgili gelir veya gider hesaplarına aktarılmayarak 800-Bütçe Gelirleri Hesabı'nda tutulması nedeniyle faaliyet sonuçları tablosu ve dolayısıyla da dönem net kar tutarının hatalı sonuç vermesine neden olmaktadır. Bu durumun oluşmaması, satış bedeli ile kayıtlı değer arasındaki farkın ilgili gelir veya gider hesaplarına aktarılmasını gerektirmektedir.

BULGU 2: Bazı Taşınmazlar İçin Yapılan Değerlemenin Muhasebe Kayıtlarına Yansıtılmaması

Bazı taşınmazlar için değerlendirme işleminin yapılmasına rağmen bu işlemlerin muhasebe kayıtlarında izlenmediği görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 5'nci maddesinde taşınmazların kayıtlara alınan değerinin, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre güncelleneceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 500 Net değer/sermaye bölümünün "Hesabın işleyişi" başlıklı 347'nci maddesinin ikinci fıkrasında; envanteri yapılan varlık karşılıklarının bu hesaba alacak, ilgili varlık hesabına ise borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler 2022 Yılı Detaylı Hesap Planı'nda 500 Net Değer Hesabı'nın 500.02.03 no.lu alt kodunda "Maddi Duran Varlıklardan Envanteri Yapılanlar Hesabı" ihdas edilmiştir.

Yapılan incelemede; aşağıdaki tabloda ayrıntısı görüleceği üzere, değerlemesi yapılan taşınmazların toplam değerinin 109.068.766,70 TL olduğu tespit edilmiştir. Ancak muhasebe kayıtlarının incelenmesi sonucunda, ilgili taşınmazların rayiç bedellerinin toplamının 75.521.242,30 TL olduğu, değerlemeden kaynaklanan 33.547.524,40 TL farkın ise muhasebe kayıtlarında izlenmediği görülmüştür. Dolayısıyla değerlemeden kaynaklı 33.547.524,40 TL farkın muhasebe kayıtlarına yansıtılmaması dolayısıyla bilançoda taşınmazlar için belirtilen tutarın hatalı sonuç verdiği tespit edilmiştir.

Tablo 8: Değerlemesi Yapılmasına Rağmen Muhasebe Kaydı Yapılmayan Taşınmazlar

Takbis Zemin No	Mahalle/Köy	Ada	Parsel	Cinsi	Rayiç Bedeli	Değerleme Sonucu Takdir Edilen Kıymet	Değişim Oran (%)
83412175	Büyükesat	29179	4	Sağlık Alanı	8.235.372,94	11.764.814,25	43
94719360	Lodumu	29665	2	Sosyal Kültürel Tesis Alanı	3.102.278,26	6.964.295,63	124
95067616	Lodumu	29670	1	Sosyal Kültürel Tesis Alanı	3.718.868,14	8.125.850,46	119
37230571	Lodumu	28591	1	Sosyal Kültürel Tesis Alanı	5.566.704,91	9.719.640,00	75
37231128	Lodumu	28770	1	Sosyal Kültürel Tesis Alanı	13.002.894,89	26.595.480,66	105
94053924	Lodumu	28971	2	Sosyal Kültürel Tesis Alanı	8.579.683,95	12.840.338,70	50
33310	Hilal	27696	1	Kreş	18.403.629,33	7.463.295,00	-59
33311	Hilal	27696	2	Sağlık Alanı	9.611.843,81	16.077.904,50	67
33666	Hilal	27712	10	Sosyal Kültürel Tesis Alanı	5.299.966,07	9.517.147,50	80
					75.521.242,30	109.068.766,70	44

Değerlemesi yapılan taşınmazların takdir edilen kıymetlerinin kayıtlı rayiç değerlerine nazaran %59 değer düşüklüğü ile %124 değer artışı arasında değişmekte ve toplamda ise %44 değer artışına karşılık gelmektedir.

İdare cevabında, “Bilgi İşlem Müdürlüğü tarafından Taşınmaz Kayıt ve Kontrol işlemleri ile ilgili bir yazılım programı oluşturulması ve geliştirilmesi ile ilgili çalışmaları sürdürmekte olup, çalışma bu yıl içinde tamamlanacağından, Taşınmazlar İçin Yapılan Değerlemenin Muhasebe Kayıtlarına Yansıtılması işlemi bu program ile sağlanacaktır.” denilmekteyse de muhasebe kayıtlarının güncellenmesi için ilave yazılımın tamamlanmasını bekleme gereği bulunmamaktadır.

Bu itibarla, maddi duran varlıkların güncel değerlerinin kayıtlı değerlerine nazaran değişim gösterdiği bu gibi durumlarda, muhasebe kayıtlarının güncellenmesi amacıyla yapılan değerlendirme işlemleri sonucunda takdir edilen değerlerin muhasebe kayıtlarına yansıtılarak bilançoda gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Geçici Kabulü Yapılan Yapım İşlerinin Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından İlgili Duran Varlık Hesabına Aktarılmaması

Geçici kabulü yapılan ve ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılması gereken yol ile bina bakım ve yapım işlerine ait harcamaların halihazırda 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı’nda kayıtlı olduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 204 ve 205’inci maddelerinde; yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı’nda izlenmesi, tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere ilişkin tutarların da bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedilmek suretiyle muhasebeleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; 2022 dönemi içerisinde muhtelif tarihlerde geçici kabulü yapılan 10 adet yol, bina bakım, tadilat ve yapım işlerine ait toplam 32.477.969,16 TL olan yatırımların 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı’nda kayıtlı olduğu ve ilgili varlık hesabına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

İdare cevabında, “Park Bahçeler Müdürlüğü ve Fen İşleri Müdürlüğü tarafından geçici kabulü yapılan yapım işlerinden duran varlıklar hesabına aktarılmamış olan işler araştırılarak,

2023 yılı içerisinde yapılmakta olan yatırımlar hesabında kayıtlı görülenler muhasebeleştirilerek, duran varlıklar hesabına aktarımı sağlanacaktır.” denilmekteyse de söz konusu kayıtlar henüz yapılmamış olduğundan 2022 yıl sonu tablolarına etkileri bulunmamaktadır.

Bu itibarla, geçici kabulü yapılmasına rağmen ilgili maddi duran varlık hesaplarına kaydedilmeyen işler sebebiyle bilanço ve ilgili varlık hesaplarının 32.477.969,16 TL hatalı gösterilmesine sebep olunmuştur.

BULGU 4: Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Gereği Düzenlenmesi Gereken Form ve Cetvellerin Düzenlenmemesi Nedeniyle Muhasebe Kayıtlarının Mevcut Durumu Yansıtmaması

Belediye tarafından Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik gereğince düzenlenmesi gereken bazı formların ve taşınmaz icmal cetvelinin düzenlenmediğinin tespiti üzerine konu 2021 yılı Sayıştay Düzenlilik Denetimi Raporu’nda bulgu konusu edilmiş olmasına rağmen söz konusu form ve cetveller 2022 yılı denetim dönemi boyunca da düzenlenmemiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in “Kayıt şekli” başlıklı 7’nci maddesinde; kamu idarelerinin mülkiyetindeki, tahsisli kullandığı veya tahsis ettiği bütün taşınmazların yönetmelikte belirtilen form ve icmal cetvellerinde gösterileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; idarenin envanter kayıtları, Yönetmelik hükümlerine göre düzenlenmesi gereken Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Formu, Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formu, Orta Malları Formu ve Genel Hizmet Alanları Formunun düzenlenmediğini göstermekte ve ilgili formların konsolide edilmesiyle mali hizmetler birimince oluşturulması gereken Taşınmaz İcmal Cetvelinin de oluşturulmadığı görülmüştür.

Söz konusu tespitlere ilişkin olarak bilgi işlem müdürlüğü eliyle taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri ile ilgili bir yazılım programı oluşturulması ve geliştirilmesi ile ilgili çalışmaların sürdürüldüğü, ve tamamlandığında tüm taşınmazların yönetmeliğe uygun şekilde bu programda izlenebileceği amaçlanmaktaysa da 2022 yılı denetim dönemi boyunca söz konusu form ve cetvellerin düzenlenemediği görülmüştür.

Bu form ve cetvellerin düzenlenmemiş olması taşınmazlara ilişkin envanter ve muhasebe kayıtlarının takibatının yapılamamasına ve iki kayıt arasında bulunması gereken

uyumun teyit edilememesine yol açmaktadır.

Söz konusu eksik formların düzenlenmemesi ve bunlara bağlı olarak taşınmaz icmal cetvelinin oluşturulamaması idare taşınmazlarının mali tablolarda gerçeğe aykırı şekilde yer almasına neden olmaktadır.

İdare cevabında, “Bilgi İşlem Müdürlüğü tarafından Taşınmaz Kayıt ve Kontrol işlemleri ile ilgili bir yazılım programı oluşturulması ve geliştirilmesi ile ilgili çalışmaları sürdürmekte olup, çalışma bu yıl içinde tamamlanacağından, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Gereği Düzenlenmesi Gereken Form ve Cetvellerin Düzenlenmemesi Nedeniyle Muhasebe Kayıtlarının Mevcut Durumu Yansıtması bu program ile sağlanacaktır.” denilmekteyse de söz konusu envanter ve kayıtlarının tamamlanması için yazılım gereklerinin karşılanmasının beklenmesine gerek bulunmadığı düşünülmektedir.

Bu itibarla, idarece söz konusu eksikliklerin giderilmesi amacıyla planlanan ve sürdürülen çalışmaların ivedilikle sonuçlandırılması gerekir.

BULGU 5: Genel Hizmet Alanlarının İz Bedeli İle Muhasebeleştirilmemesi

İdarenin Genel Hizmet Alanları kapsamındaki varlıklarını kayıtlarını iz bedeli ile yapması gerekirken rayiç bedelleri ile yaptığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in “Kayıt ve kontrol işlemleri” başlıklı 5’inci maddesinin 2’nci fıkrasında; Yönetmelik’e ekli Ek 1’deki kayıt planının “Tapuda kayıtlı olan taşınmazlar” başlığı altında yer alan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacağı belirtilmiştir.

İlgili maddenin devamında ise ancak denilerek bu hususa beş istisna getirilmiştir. Bu istisnalardan bir tanesi, aynı maddenin 2’nci fıkrasının (ç) bendinde açıklandığı üzere; Ek 1’deki Kayıt Planının “Genel Hizmet Alanları” başlığı altında sayılan taşınmazlardır. Yönetmelik’te sayılan bu taşınmazların ise iz bedeli üzerinden takip edileceği belirtilmiştir.

Belediyeye ait 2022 yılı kesin mizanının incelenmesinde; genel hizmet alanı olarak değerlendirilecek; meydanlar, parklar ve yeşil alanlar, otoparklar, pazar yeri, genel mezarlıklara ilişkin hesap kodlarına yapılan kayıtların aşağıda tabloda yer alan şekilde rayiç bedelleri ile yapıldığı görülmüştür.

Tablo 9: İz Bedeliyle Muhasebeleştirilmesi Gereken Genel Hizmet Alanları

S.No	Hesap Kodu	Hesap Adı	Rayiç Bedeli
1	251.01.20.01	Meydanlar	353.728,97
2	251.01.20.02	Parklar ve Yeşil Alanlar	972.046.826,14
3	251.01.20.05	Otoparklar	15.682.120,95
4	251.01.20.05	Pazar Yeri	243.210.246,01
5	251.01.20.07	Genel Mezarlıklar	2.257.403,48

Uygulamada iz bedeliyle takip edilmesi gereken genel hizmet alanlarının rayiç bedel kullanılarak kayıt altına alınması ile varlıkların net değerleri mevzuatta belirlenen kayıt usullerine uygun belirlenmemiş olduğundan ilgili bilanço hesaplarının hatalı gösterilmesine sebep olmaktadır.

İdare cevabında, “Bilgi İşlem Müdürlüğü tarafından Taşınmaz Kayıt ve Kontrol işlemleri ile ilgili bir yazılım programı oluşturulması ve geliştirilmesi ile ilgili çalışmaları sürdürmekte olup, çalışma bu yıl içinde tamamlanacağından, Genel Hizmet Alanlarının İz Bedeli İle Muhasebeleştirilmesi bu program ile sağlanacaktır” denmekteyse de söz konusu kayıtların düzeltilmesi için ilave yazılım geliştirilmesine gerek olmadığı düşünülmektedir.

Bu itibarla, ilgili varlıkların muhasebe kayıtlarının Yönetmelik’te belirtilen düzenlemelere uygun olarak iz bedeliyle kayıt ve takip edilmeleri gerekmektedir.

BULGU 6: Sözleşmelere Dayanarak Girişilen Taahhütlerin Muhasebeleştirilmemesi

Belediyenin sözleşmelere dayanarak giriştiği taahhütlerinin ve bunların yerine getirilen kısımlarının muhasebeleştirilmediği hususu 2021 yılı Sayıştay Düzenlilik Denetimi Raporu’nda bulgu konusu edilmiş olmasına rağmen uygulamanın 2022 yılı boyunca da aynı şekilde devam ettiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 450’nci maddesinde; yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi mali yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen ve mevzuatı gereğince bunlara ilave edilen taahhüt tutarlarıyla bunlardan yerine getirilenler ve feshedilenlerin sözleşme fiyatlarıyla izlenmesi için 920-Gider Taahhütleri Hesabı’nın kullanılacağı belirtilmekte, hesabın işleyişi ise 451’inci maddede açıklanmaktadır.

Diğer taraftan, adı geçen Yönetmelik’in 452’nci maddesinde ise; 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabının da Gider Taahhütleri Hesabına borç ve alacak yazılan tutarların

kaydedilmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Bahsi geçen mevzuat hükümleri kapsamında, 920 ve 921 numaralı hesaplara ihale mevzuatına uygun olarak sözleşme yapılan tüm iş ve işlemlerin taahhüt tutarlarının kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; 2022 yılı içerisinde idare tarafından kullanılmakta olan program üzerinden Taahhüt Kartı oluşturulduğu ve ilgili müdürlüklere sözleşmeye dayanılarak girişilen taahhütlerin 2023 yılı itibariyle muhasebeleştirilmesi hususunda bilgi verilmiş olduğu anlaşılmaktaysa da bu uygulamanın 2022 yıl sonu itibarıyla düzeltilmediği ve mali tablolar açısından anlam ifade etmediği görülmüştür.

İdare cevabında, “2023 mali yılı itibariyle 920- Gider Taahhütleri Hesabı’nın ve 921- Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabı’nın kullanımının belirli Müdürlükler tarafından sağlanmış olduğu bildirilmiş olup iş ve işlemlere ilişkin taahhüt tutarlarının kayıt altına alındığı.” belirtilmekteyse de uygulamanın belirli müdürlüklerle sınırlı kalmayıp tüm birimler için geçerli hale getirilmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, belediyenin ihale mevzuatı kapsamında yaptığı sözleşmeli işlemlerinin taahhüt tutarlarının bahsi geçen hesaplara kaydının yapılmaması bilanço dipnotlarının doğru ve güvenilir bilgi sunmaması anlamına geldiğinden söz konusu aykırılığın ivedilikle düzeltilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Ankara Büyükşehir Belediyesinden Aktarılabak Payların Takibinin Yapılmaması

Ankara Büyükşehir Belediyesince (ABB) tahsil edilerek Çankaya Belediyesine aktarılması gereken otopark işletme gelirlerinin Çankaya Belediyesince takip ve tahsil edilmediği, müşterek bahis gelirlerinin, Çankaya Belediyesinin ABB’ye olan vergi borçlarından aktarma süreleri geçtikten sonra mahsup edildiği ve mahsup edilemeyen kalan alacağın Çankaya Belediyesince takip ve tahsil edilmediği, müze gelirlerine ilişkin ise hiçbir muhasebe kaydının yapılmadığı görülmüştür.

Ankara Büyükşehir Belediyesi;

- 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 23'üncü maddesi uyarınca, anılan Kanun'un 7'nci maddesine göre tespit edilen araç park yerlerinin işletilmesinden elde ettiği gelirin %50'sini,
- Aynı madde gereğince, at yarışları dâhil müşterek bahislerden elde ettiği eğlence vergisinin %30'unu,
- 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun mükerrer 97'nci maddesi uyarınca; Cumhurbaşkanlığına bağlı milli saraylar hariç belediye ve mücavir alan sınırları içinde işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin %5'i tutarında tahsil ettiği müze payının ise %75'ini,

ilçe belediyelerine nüfuslarına göre dağıtılmalıdır.

Özetle; ABB tarafından tahsil edilen; araç park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin %50'si, müşterek bahislerden elde edilen eğlence vergisinin %30'u ve müze payının %75'i üzerinden Çankaya Belediyesinin nüfusu esas alınarak belirlenen tutarın Belediyeye gönderilmesinin takip edilmesi gerekmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca belediye gelirlerinin takip ve tahsil sorumluluğu öncelikle belediye başkanındadır. Bununla beraber 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 60'ıncı maddesi ile gelirlerin takip ve tahsilinden sorumlu kılınan bir diğer organ mali hizmetler birimidir. Dolayısıyla ABB'den herhangi bir aktarım yapılmayan ve/veya zamanında aktarılmayan bahse konu gelirlerin takibine ilişkin sorumluluk Belediye Başkanı ve Mali Hizmetler Müdürlüğündedir.

Yapılan incelemede; Çankaya Belediyesince otopark işletme gelirlerinin takip ve tahsiline ilişkin hiçbir işlem yapılmadığı, eğlence vergilerinin tahsiline ilişkin işlemlerin eksik yapıldığı, ayrıca mahsup işlemlerine ilişkin kayıtların da zamanında yapılmadığı, müze gelirlerinin takip ve tahsiline ilişkin defter kayıtlarında da hiçbir işlemin olmadığı görülmüştür.

İdare cevabında, eğlence vergisine ilişkin geçmiş yıllara ilişkin mahsuplaşmanın 2023 yılı içinde yapıldığı ve mahsupların takibine devam edildiği bildirilmekte, işlemlerin neden eksik yapıldığına ve mahsuplaşma kayıtlarının zamanında yapılmadığına değinilmemektedir. Araç park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirlerinden payların tahsili için çalışmaların devam ettiği bildirilmiş fakat bu konuda yazışma veya işlemlere ilişkin kayıtlar gibi destekleyici belgeler ibraz edilmemiştir. Müze paylarına ilişkin ise herhangi bir açıklamada bulunulmamıştır.

Bu itibarla, Belediye tarafından söz konusu payların doğru ve zamanında Belediyeye

aktarılmasını sağlamak üzere bir takip ve kontrol sisteminin kurulması ve ilgili yazışmaların yapılması ile kurumlararası gelir ve gider mahsuplaşmalarına gerek kalmaksızın söz konusu payların iletilmesinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 2: Temsil, Ağırlama, Tören, Fuar ve Organizasyon Giderlerinin, Diğer Harcama Birimleri Tarafından Kullanılması

Belediye başkanının yetkisinde olan temsil, ağırlama, tören, fuar ve organizasyon giderlerinin diğer harcama birimleri tarafından da kullanıldığı tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinde; bütçede temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneğin, münhasıran belediye başkanı tarafından kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil, Ağırlama ve Tören Giderleri Yönergesi'nin "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde; belediye idaresinin başı ve temsilcisi olan belediye başkanının bu sıfatının gereği olarak yapacağı temsil, ağırlama ve tören giderleri konusunda uyacağı kuralları kapsadığı, 3'üncü maddesinde ise temsil, ağırlama ve tören giderlerinin konu kapsam ve miktarının tayininin belediye başkanının takdirine tabi olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; temsil, ağırlama, tören, fuar ve organizasyon giderleri toplamının 943.642,89 TL olduğu ve bu harcamaların münhasıran belediye başkanı tarafından kullanılacağı belirtilmiş olmasına rağmen sadece 737.422,89 TL'nin Özel Kalem Müdürlüğü tarafından kullanıldığı, geri kalan 206.220,00 TL'nin aşağıdaki tabloda ayrıntısı gösterildiği üzere diğer harcama birimleri tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 10: Müdürlüklerce Kullanılan Tanıtım, Ağırlama, Fuar, Organizasyon Gideri Ödenekleri

Tarihi	Yevm No	H.Kodu	Hesap Detay Adı	Tutar	Harcama Birimi
15.02.2022	1627	630	Tanıtma. Ağırlama. Tören. Fuar, Org. Gid.	24.840.00	Kadın ve Aile Hiz. Md.
23.02.2022	1936	630	Tanıtma. Ağırlama. Tören. Fuar, Org. Gid.	6.700.00	Kadın ve Aile Hiz. Md.
30.06.2022	7496	630	Tanıtma. Ağırlama. Tören. Fuar, Org. Gid.	141.600.00	Basın ve Yayın Md.
2.08.2022	864	630	Tanıtma. Ağırlama. Tören. Fuar, Org. Gid.	23.600.00	Basın ve Yayın Md.
16.12.2022	15371	630	Tanıtma. Ağırlama. Tören. Fuar, Org. Gid.	9.480.00	Dış ilişkiler Md.
Toplam				206.220,00	

İdare cevabında, söz konusu harcamaların 03.6.1.01 "Temsil, Ağırlama, Tören, Fuar, Organizasyon Giderleri" kaleminden değil, 03.6.2.01 Tanıtım, Ağırlama, Tören, Fuar, Organizasyon Giderleri kaleminden yapıldığı belirtilmekteyse de ilgili müdürlüklerin belirtilen

harcamaları 03.6.2.01 harcama kalemi konusu olmadığı, genel olarak 03.6.1.01 harcama kaleminden ya da başka harcama kalemlerinden yapılması gerektiği değerlendirilmektedir. Nitekim periyodik bir hakediş ödemesinin altıncı ödemesi, bu harcamalardan biri olarak yapılmış bulunmaktadır.

İlgili mevzuat düzenlemeleriyle münhasıran belediye başkanı tarafından kullanılacağı belirtilen temsil ve ağırlama giderlerinin başka harcama birimlerinin ödenekleri kullanılarak yapılmasının uygun olmadığı, 03.6.2.01 Tanıtma, Ağırlama, Tören, Fuar, Organizasyon Giderleri harcama kaleminin de Analitik Bütçe açıklamalarında belirtilen harcamalar için kullanılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Genelge Hükümlerine Aykırı Gayrimenkul Kiralanması

Belediyenin gayrimenkul kiralama işlemlerinin Tasarruf Tedbirleri konulu Başbakanlık Genelgesi'ne aykırı olarak yapıldığı hususu tespit edilmiştir.

18.01.2007 tarih ve 26407 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren mezkûr Genelge'nin "*Kapsam*" başlıklı bölümünde; belediyeler ile il özel idareleri ve bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerin Genelge'nin gayrimenkul edinilmesi ve kiralınması ile ilgili bölümüne tabi olduğu belirtilmiştir.

Genelge'nin "Gayrimenkul Edinilmesi ve Kiralanması" başlıklı bölümünde ise; kamu kurum ve kuruluşlarının ancak kesinleşmiş mahkeme kararı ile gayrimenkulün tahliyesi gibi kanuni zorunluluk halinde, o hizmet için tahsis edilebilecek Hazineye ait gayrimenkulün bulunmadığının tevsik edilmesinden sonra hizmet yeri ihtiyacının karşılanması amacıyla gayrimenkul kiralayabileceği, bunun dışında her ne ad altında (hizmet binası, lojman, memur evi, kamp, kreş, eğitim, dinlenme ve benzeri sosyal tesis vb.) olursa olsun gayrimenkul kiralayamayacağı ifade edilmiştir.

Belediyenin taşınmazları ile kiralama dosyalarının incelenmesi sonucunda; iki gayrimenkulün 2014, üçünün ise 2019 yılı içerisinde olmak üzere Genelge'nin yayımlandığı 18.01.2007 tarihinden sonra toplam beş adet gayrimenkulün Genelge'ye aykırı olarak yapıldığı hususu tespit edilmiştir.

İdare cevabında, mesleki edinme ve hobi kursları için yapılan kiralama dışında kira ilişkilerinin yılı içinde bittiği ve vatandaşa yönelik hizmet amacı ile yapılmış, hobi ve meslek edinme kursları amaçlı kiralama işlemlerinin ise Genelge kapsamında olmadığı ifade edilmiştir. Bu düşünce İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün Ankara Büyükşehir

Belediyesine verdiği bir yazıya dayandırılmaktadır. Buna göre “hizmet binası, lojman, memur evi, kamp, eğitim ve dinlenme tesisi kapsamında olmayan ve vatandaşa yönelik hizmet amacı ile yapılacak aile yaşam merkezleri, şefkat evi, gençlik merkezi, hanımlar lokali, kültür merkezi ve huzur evi gibi tesisler için satın alma, kamulaştırma, kiralama ve yeni inşaat yapılabilir.”

İdare sözkonusu kiralamaları Ankara Büyükşehir Belediyesine verilen bu görüşe dayandırmış olsa da, Genelge ile her ne ad altında (hizmet binası, lojman, memur evi, kamp, kreş, eğitim, dinlenme ve benzeri sosyal tesis vb.) olursa olsun gayrimenkul kiralanamayacağı ifade edilmiş ve “vatandaşa yönelik hizmet amacı” kriteri için herhangi bir istisna getirilmemiştir.

Bu itibarla, Belediyenin gayrimenkul kiralama işlemlerinde Genelge hükümlerine uygun davranması gerekmektedir.

BULGU 4: Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü ile İlgili Yükümlülüklerin Tam Olarak Yerine Getirilmemesi

Atık elektrikli ve elektronik eşyaların (AEEE) kontrolü ve yönetimiyle ilgili olarak mevzuatta belirlenen yükümlülüklerin etkin olarak yerine getirilmediği görülmüştür.

İlgili Yönetmeliğin “Mahalli idarelerin görev, yetki ve yükümlülükleri” başlıklı 8’inci maddesinde her bir mahalli idarenin görevleri sayılmakta ve büyükşehir ilçe belediyelerinin AEEE’lerin yönetimine ilişkin faaliyetlerini İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planı ile uyumlu olarak yürütmekle, Sıfır Atık Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda atık ve mobil atık getirme merkezlerini kurmak ve gerekmesi halinde mobil atık getirme merkezi olarak taşıtlarla toplama sistemi kurarak atık yönetimini sağlamakla ve halkı bilgilendirmekle görevli oldukları belirtilmektedir.

Yönetmelik kapsamındaki ürün ve malzemeler Yönetmelik eklerinde belirtilmiş ve bunlar arasında bazı kategorilerde yer alan malzemelerin niteliklerinin Milli Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı tarafından belirleneceği belirtilmiştir.

Yönetmelik, Tüketici/Son kullanıcı olarak tanımladığı gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülüklerine de değinmiş ve AEEE’leri diğer evsel atıklardan ayrı olarak biriktirmekle, AEEE’lerini belediyelerin sıfır atık yönetim sistemi dâhilinde oluşturduğu toplama sistemine/toplama noktalarına, atık getirme merkezlerine, dağıtıcıların/distribütörlerin, üreticilerin veya AEEE işleme tesislerinin oluşturdukları toplama yerlerine/sistemlerine vermekle, AEEE’lerini kayıt dışı toplama yapanlara vermemekle yükümlü olduklarını

belirtmiştir.

Yapılan incelemede; idarenin AEEE yönetimi hususundaki yükümlülüklerini kamu kurum ve kuruluşlarını kapsayacak şekilde etkinleştiremediği görülmüştür. Bunun sebebi kamu taşınır yönetiminin hurdaya ayırma işlem süreçleri ve bu süreçlerle hurdaya ayrılan malzemelerin 2001/15 sayılı Başbakanlık Genelgesi gereğince Makina ve Kimya Endüstrisi (MKE) Kurumuna bağlı HURDASAN A.Ş.'ye verilmesinin zorunlu olduğu ve bu bağlamda AEEE malzemenin kamu kurum ve kuruluşlarından alınmasında karşılaşılan güçlüklerdir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'ne göre hurda, "Ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle alınış amaçları doğrultusunda kullanılması imkânı kalmayan ya da tamiri mümkün veya ekonomik olmayan arızalar nedeniyle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılan taşınırlar ile üretim sırasında elde edilen kırıntı, döküntü ve artık parçalar" şeklinde tanımlanmıştır.

Kamu idarelerince kayıttan düşerek hurda olarak ayrılan malzemelerin elektrikli ve elektronik eşya ve ürünler olmaları durumunda bunların toplanması, işlenmesi, geri kazanımları ve berterafı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelik düzenlemeleri çerçevesinde lisanslı işletmelerce yapılabilir.

Yönetmelik elektronik atıkların insan ve çevre sağlığına zararlarının önlenmesini amaçlarken bu atıkların kayıt dışı toplama yapan kişi ve kurumlara verilmemeleri gerektiğini açıkça belirttiğinden bunların diğer hurda malzeme ile aynı sürece tabi olması imkanı kalmamıştır. Kamu idareleri kapsama giren elektronik atıkları diğerleri ile beraber Hurdasan a veremezler. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelik ve Sıfır Atık Yönetimi yükümlülükleri çerçevesinde belediyelerin oluşturduğu toplama sistemine/toplama noktalarına, atık getirme merkezlerine vermekle yükümlüdürler.

Çankaya Belediyesinin sınırları içinde kamu kurum ve kuruluşlarının yoğunlukla bulunduğu ve nicelik itibarıyla yüksek miktarda elektrikli ve elektronik atıkların söz konusu olduğu tartışılmazdır. Bu itibarla idarenin Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelik'te belirtilen yükümlülüklerini kamu kurum ve kuruluşlarını da kapsayacak şekilde etkinleştirmesi gerekmektedir.

İdare cevabında, 5163 Sayılı Taşınır Mal Yönetmeliğinde AEEE'lerin tanımının yapılarak, ayrı bir kayıttan düşme işlemi geliştirilmesi gerektiğini ifade etmekte, diğer yandan Ankara Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak mevzuat dışı hareket eden kurum ve kuruluşlara uyarı ve bilgilendirme yazıları gönderilerek söz konusu

atıkların belediye sistemine katılmalarını sağlamaya yönelik çalışmalara devam edilmekte olduğunu belirtmiştir.

İdarenin Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelik'te belirtilen yükümlülüklerini kamu kurum ve kuruluşlarını da kapsayacak şekilde etkinleştirerek yerine getirebilmesi için Taşınır Mal Yönetmeliğinde düzenleme yapılması da dahil olmak üzere Bakanlıklar ve kamu kuruluşları nezdinde yürütülen çalışmaları sürdürmesi gerekmektedir.

Bu itibarla çeşitli gerekçelerle kullanım dışı bırakılan taşınırların bu madde hükmüne göre değerlendirilmesi ve hurda olmayanların üzerinde gerekli tasarrufta bulunularak yeniden hizmete kazandırılması gerekmektedir.

BULGU 5: Bazı Taşınmazların Kapsam Dışı Kişi ve Kurumlara Kullandırılması ve Süresi Belirsiz Tahsis Yapılması

Belediyenin mülkiyetinde bulunan bazı taşınmazların kamu kurum ve kuruluşu olmayan kurumlara kullandırıldığı tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde; belediyelerin, mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz tahsis etmek yetkisini haiz olduğu, aynı maddenin altıncı fıkrasında da; sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla taşınmaz tahsis edebileceği belirtilmiştir.

Mezkûr Kanun'un 75. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda; kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde ise tahsis işleminin iptal edileceği belirtilmiştir.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde; kamu idarelerinin, kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla, Devletin

hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebileceği ve tahsis edilen bu taşınmazların amaçları dışında kullanılmayacağı belirtilmiştir. Ayrıca maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usûllerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği belirtilmiştir. Mezkûr yönetmelik ise Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmeliktir.

Mezkûr Yönetmelik'in "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; Yönetmelik'in amacının; kamu idarelerinin mülkiyetlerindeki taşınmazların birbirlerine bedelsiz olarak tahsis ve devri ile ilgili işlemlerin usul ve esaslarını belirlemek olduğu belirtilmiş, "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde de; kamu idaresini tahsis açısından, Yönetmelik ekindeki idareler ile kendilerine tahsis yapılması açısından köy tüzel kişiliklerini ifade edeceği belirtilmiştir. Yönetmelik ekinde ise; genel bütçeli idareler, yükseköğretim kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri (yalnızca devlet üniversiteleri sayılmış), özel bütçeli diğer idareler, düzenleyici ve denetleyici kurumlar, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareler (belediyeler, belediyelere bağlı ve belediyelerin kurdukları ve üye oldukları birlik ve idareler) kapsama alınmıştır.

Yapılan incelemede; Çankaya Belediyesi tahsisli 29 taşınmazından; 3 taşınmazını Belediye şirketine, 2 taşınmazını federasyonlara ve ayrıca 1 taşınmazını da Ankara Büyükşehir Belediyesine süresiz olarak tahsis ettiği görülmüştür. Ayrıca 07.03.2017 tarihinde Huzur Mahallesi 25445 ada 7 parselde belediye hizmet alanı olarak ayrılan taşınmazını bir vakfa bedelsiz olarak 25 yıllığına sosyo-kültürel tesis bina inşa edilmek amacıyla tahsis ettiği görülmüş, ancak yapılan araştırmalarda söz konusu taşınmazda 2022 dönem sonu itibarıyla arazinin tahsis amacına uygun hiçbir işlemin yapılmadığı görülmüştür. Diğer yandan yukarıda bahsedilen mevzuat hükümleri çerçevesinde konu değerlendirildiğinde; tahsis işleminin ancak kamu idareleri arasında olabileceği, yani tahsis işlemine konu taşınmazın ancak bir kamu idaresi tarafından başka bir kamu idaresine yapılabileceği anlaşılmaktadır. Kamu idareleri ise; 5018 sayılı Kanun'un "Taşınmaz tahsisi" başlıklı 47'nci maddesine istinaden, maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemek amacıyla çıkarılan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'te sayılmıştır. Belediye şirketlerinin, federasyonların tahsis yapılabilecek kamu idareleri kapsamında olmadığı, bu tahsislerle ilgili bir proje ve/veya Çevre Şehircilik Bakanlığının onayı olmadığı görülmüştür. Ayrıca 05.01.2011 tarih ve 31 no.lu Belediye Meclisi Kararıyla "...yerine getirildiği süre ile kullanmak üzere" Ankara Büyükşehir Belediyesine tahsis edilen taşınmazın, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer kuruluşlarla ilişkiler başlıklı" 75. maddesinin (d) bendinde "süresi yirmi beş yılı

geçmemek üzere tahsis edebileceği” belirtilmiş olması dolayısıyla söz konusu taşınmaz tahsisinin süre yönünden mevzuat hükümlerine aykırı olarak tahsis edildiği değerlendirilmektedir.

İdare cevabında “Huzur Mahallesi 25445 ada 7 parselde belediye hizmet alanı olarak ayrılan taşınmazın bir vakfa bedelsiz olarak 25 yıllığına yapılan tahsisi ile ilgili gerekli değerlendirme yapılacaktır. Ankara Büyükşehir Belediyesine yapılan süresi belirsiz tahsisin, 25 yıl süre olarak düzeltilmesi için Belediye meclisine teklifte bulunulacaktır.” denilmektedir.

Bu itibarla, yukarıda bahsedilen gerekçelerle mevzuata aykırı olduğu düşünülen tahsislerin sonlandırılması gerekmektedir.

BULGU 6: Bütçe İçi İşletmelere ve Belediye Şirketlerine İlişkin Faaliyet İzleme ve Değerlendirme Raporu Hazırlanmaması

Belediye bünyesinde yer alan İşletme Müdürlüğünce, işletmelere ilişkin izleme ve değerlendirme raporlarının hazırlanmadığı tespit edilmiş ve konu 2021 yılı Sayıştay Denetim raporunda bulgu konusu edilmiştir.

İşletme Müdürlüğüne, Belediye, şirket, işletme ve diğer organizasyonlar ile bilgi akışı, danışma, işbirliği, kaynakların kullanımı, planlama, istihdam gibi konularda etkin bir eşgüdümün sağlanması için gerekli her türlü girişimlerde bulunma görevleri verilmiştir.

Çankaya Belediye Meclisinin 07.08.2018 tarihli birleşiminde oybirliğiyle kabul edilen “İşletme Müdürlüğü Teşkilat, Görev, Yetki, Sorumluluk ve Çalışma Esaslarına İlişkin Yönetmelik” ile bu görevlere ilişkin çalışma usul ve esasları belirlenmiştir.

Anılan Yönetmelik’in “Görevleri” başlıklı 5’inci maddesinde; “faaliyetlerinin mevzuata, belediye politikalarına ve ticari yaşamın gereklerine uygun olup olmadığını izlemek, değerlendirmek ve sonuçlarını raporlamak, belediye şirket, işletme ve diğer organizasyonların her türlü faaliyetlerinin halka hizmet, kaynakların optimum kullanımı, gerçek ihtiyaçlara yönelik, etkin, verimli, ekonomik, hızlı, kaliteli ve kolay ulaşılabilir olması için tespit ve öneriler yapmak, şirket, işletme ve diğer organizasyonların her türlü iş ve işlemlerinin hesap verebilirlik, şeffaflık ve açıklık (ticari kısıtlar gözetilerek) yönlerinden izlemek.” görevlerinin işletme müdürlüğüne verildiği anlaşılmaktadır. Ancak bugüne kadar bu göreve ilişkin herhangi bir rapor düzenlenmediği görülmüştür.

İzleme ve değerlendirme süreci, kurumsal öğrenmeyi ve buna bağlı olarak faaliyetlerin sürekli olarak iyileştirilmesini sağlamaya hizmet eden önemli yönetim araçlarından biridir.

İzleme ve değerlendirme faaliyetleri sonucunda elde edilen bilgiler kullanılarak planlamalar yapılarak, gerçekçi amaç ve hedefler belirlenebilir. Bu nedenle izleme ve değerlendirme başarılı bir yönetimin vazgeçilmez unsurudur ve hesap verme sorumluluğunun yerine getirilmesinde de önemli bir güvence sağlamaktadır. İşletmelerin amaç ve hedeflerine ne derece ulaştığı, ne düzeyde ilerleme ya da gerileme yaşandığını takip etmek amacıyla sürekli ve sistematik veri üretilebilmesi için izleme ve değerlendirme görevlerinin ihmal edilmemesi gereklidir.

Yapılan incelemede; her ne kadar İşletme Müdürlüğüne bu görev verilmiş olsa da, bu görevin nasıl yerine getirileceğine ilişkin kurumsal usul ve esaslar belirlenmemiştir. Bu nedenle görev alanındaki belirsizlik ve kontrol eksikliği nedeniyle bu alanda bir çalışma yapılmamış olduğu anlaşılmaktadır. Belediyenin otopark, yüzme havuzu, spor kompleksi, balo ve kokteyl salonu, otomat ve büfe gibi muhtelif bütçe içi işletmeleri ile Çankaya BEL-PET Akaryakıt ve Tür. Ltd. Şti, Çankaya İmar Anonim Şirketi ve Çankaya Belde Anonim Şirketi olmak üzere üç Belediye şirketi bulunmaktadır. Bu işletmelerin her biri faal olarak çalışmakta, birbirinden çok farklı hizmetler sunmaktadır. Bu işletmelerin sunduğu hizmetlerin sürekli iyileşerek bir gelişme süreci yaşayabilmesi için mali ve mali olmayan tüm iş ve işlemlerin dönemsel izleme ve değerlendirmeye tabi tutulması, üst yönetimin kaliteli kararlar almasını sağlayacak veri ve raporların üretilmesi sağlanmalıdır.

Ancak işletme müdürlüğü tarafından bu işletmelerin yürüttüğü faaliyetlere ilişkin izleme, değerlendirme ve raporlamaya ilişkin herhangi bir faaliyet gerçekleştirilmediği anlaşılmaktadır.

Kamu idaresi tarafından önceki yıl denetim döneminde işletme müdürlüğü tarafından ön hazırlık yapılarak taslak metnin paydaş birimlerin görüşüne sunulduğu, tüm görüşlerin alınmasını müteakip oluşturulacak usul ve esaslar çerçevesinde izleme ve değerlendirme raporlarının hazırlanmasına başlanacağı ifade edilmişse de 2022 yılı denetim dönemi itibarıyla işletmelere ilişkin izleme ve değerlendirme raporları hazırlanmamıştır.

İdare bu kez cevaben, “Sayıştay Başkanlığının tespit ettiği ve önerdiği hususlar göz önünde bulundurularak; Belediyemize bağlı bütçe içi ve Belediye Şirketlerinin faaliyetlerine ilişkin izleme ve değerlendirme raporu hazırlanması için gerekli çalışmalara başlanılmıştır. 2023 yılı sonuna kadar izleme ve değerlendirme raporları hazırlanarak ilgili paydaşlarla da paylaşılacaktır.” demektedir.

Bu itibarla, gerek bütçe içi işletmelerin gerekse Belediye şirketlerinin iyi yönetimini ve

hesap verebilirliğini sağlamak için işletme müdürlüğünün bulgu konusu edilen görevlerini yerine getirmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Duran Varlıklar Amortisman Defterinin Tutulmaması

Belediyenin 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın alacağında yer alan tutarın gerçeği yansıtmadığı ve duran varlıklar amortisman defterinin tutulmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde; bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı belirtilmiştir. Yönetmelik'in 491'inci maddesinde ise; idarelerce tutulacak defterler arasında duran varlıklar amortisman defterinin olduğu ve bu deftere nasıl kayıt yapılacağı ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

Bununla beraber 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Amortisman ve Tükenme Paylarını düzenleyen Muhasebat Genel Müdürlüğünün 47 Sıra no.lu Genel Tebliği'nin "Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları" başlıklı 6'ncı maddesinde; amortisman ve tükenme payı süresinin, duran varlıkların aktife girdiği yıldan başlayacağı hüküm altına alınmıştır. Aynı Tebliğ'in 9'uncu maddesinde; amortisman tabi her bir varlığın duran varlıklar amortisman defterine kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Belediyenin 2022 yılı bilançosunda 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nda yer alan 2.475.124.744,56 TL'lik tutar gerçeği yansıtmamaktadır. Bu durum Belediyenin aktifinde bulunan duran varlık tutarının ve çeşidinin fazla olmasından, her birinin aktife giriş tarihlerinin ve amortisman oranlarının farklı olmasından ve en önemlisi de duran varlıklar amortisman defterinin kullanılmıyor olmasından kaynaklanmaktadır.

İdare cevabında, "Bilgi İşlem Müdürlüğü tarafından Taşınmaz Kayıt ve Kontrol işlemleri ile ilgili bir yazılım programı oluşturulması ve geliştirilmesi ile ilgili çalışmaları sürdürmekte olup, çalışma bu yıl içinde tamamlanacağından, Duran Varlıklar Amortisman Defterinin Tutulması bu program ile sağlanacaktır." denilmekteyse de gerekli hesaplama güncelleme veya düzeltmelerin yapılması için söz konusu yazılımların tamamlanmasının beklenilmesine gerek olmadığı düşünülmektedir.

Bu itibarla, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın ve varlıklarının net değerinin tam ve güvenilir bilgi vermesi açısından duran varlıklar amortisman defterinin tutulması gerekmektedir.

BULGU 8: Ecrimisilin Bir Taşınmaz Yönetim Biçimi Haline Gelmesi

İşgalli kullanıldığı tespit edilen Belediyenin bazı taşınmazlarına ilişkin tahliye süreçleri başlatılmaksızın sadece ecrimisil tahakkuk ettirildiği ve bu suretle hukuka uygun olmayan kullanımlara süreklilik kazandırıldığı görülmüştür.

Konu önceki yıllar Sayıştay Denetim raporlarında da tekraren yer verilen bir husustur.

Belediyenin yetki ve tasarrufundaki birçok farklı alanda işgal söz konusu olabildiğinden, bunlar ecrimisil uygulamalarına konu edilebilmektedir. Bunlar başta park ve park olarak düzenlenmemiş fakat park olarak ayrılmış alanların farklı şekillerde işgalli kullanılmasıdır. Şantiye alanı, satış ofisi, bitişik parsellerin taşmaları veya işletmelerin otopark olarak işgalleri, doğalgaz ve elektrik dağıtım şirketi yada mobil operatörlerince işgal edilen alanlar ve site içi yol ve parkların kamu kullanımına kapatılması vb. durumlar işgal şekillerinden bazılarıdır. Bunlar bir şekilde sürekliliği olmayan işgallerdir.

Sürekliliği olan kiralama niteliği taşıyan ve ticari faaliyette bulunan yerler ise büfeler, çiçekçiler, çiçek seraları ve kitapçılar gibi başlangıçta bir kira sözleşmesine dayansın ya da dayanmasın uzun yıllardır ecrimisille kullanılan işgalli alanlardır.

Belediye taşınmazlarının işgalli kullanılması durumunda uygulanacak yaptırımlar, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinde yapılan atıf gereği 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesinde yer alan düzenlemeler çerçevesinde belirlenmektedir. Anılan madde hükmü uyarınca işgalli kullanımın tespit edilmesi halinde; beş yılı geçmemek üzere geçmiş kullanımlar için ecrimisil talep edilmesi ve bu bedelin rızaen ödenmemesi halinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilmesi ve taşınmazın en geç 15 gün içerisinde mülki amirler vasıtasıyla tahliye ettirilmesi gerekmektedir.

Madde hükmünden de anlaşılacağı üzere; ecrimisil geçmişe yönelik kullanım karşılığında alınan bedel, tahliye ise işgalin geleceğe yönelik olarak sona erdirilmesine ilişkin idari bir işlem olduğundan, burada birbirinden bağımsız iki farklı yaptırım mekanizması söz konusudur. Bu nedenle ecrimisilin düzenli aralıklarla tahsil edilmesi, tahliye mekanizmasının işletilmemesine sebep olarak gösterilemeyeceği gibi işgalciye taşınmazı kullanma hakkı da vermeyecektir.

Ancak yapılan incelemelerde; Çankaya Belediyesinin tasarrufunda bulunan ve işgalli kullanıldığı tespit edilen bazı taşınmazların tahliye süreçlerinin başlatılmadığı ve belirli

dönemlerde tahakkuk ettirilen ecrimisil karşılığında bunlar üzerindeki hukuka aykırı kullanımların devam etmesine sebep olduğu görülmüştür.

Yukarıda yer verilen yasal düzenlemeler ve açıklamalar çerçevesinde, öncelikle işgale uğrayan taşınmazlar için ilgili mevzuatta belirlenen tahliye mekanizmasının işletilmesi gerekmektedir. Tahliye işlemi gerçekleştirildikten sonra idarece kiraya verilmesi kararlaştırılan taşınmazların 2886 sayılı Kanun kapsamında ihale edilmesinin, bu sayede taşınmaz kullanımlarının sözleşmeye bağlanarak kullanım hakkının sınırlarının çizildiği, kullanım amacı ve şartlarının belirlendiği hukuki bir zeminde yürütülmesinin sağlanması gerekmektedir.

Önceki yıllar denetim raporları üzerine park içi büfelerin ihale edildiği ve topluca Belde A.Ş. tarafından işletilmeye başlanılmış olması gibi geçici süreli işgal olmaktan çok ticari faaliyet amaçlı ve kiralama niteliği taşıyanların ivedilikle ihale edilmesi ve uzun yıllardan beri işgaliye bedeli karşılığında neredeyse tamamının aynı şahıslar tarafından kullanılması uygulamasına son verilmesi gerekmektedir.

İdare cevabında, “Emlak ve İstimlak Müdürlüğü tarafından yapılan ecrimisil uygulamaları genellikle süreklilik arz etmeyen işgallere yönelik olsa da kiralamaya uygun yerlerin kiralama işlemleri için gerekli çalışmalar yapılacaktır. Ayrıca, kiralamaya uygun olmayanların tahliyeleri ile ilgili de çalışmalara başlanacaktır.” denilmektedir.

Bu itibarla, kiralamaya uygun yerlerin ecrimisil alınması yerine kiralanması için yapılan çalışmaların sürdürülmesi ve kiralamalara uygun olmayan işgallerin sonlandırılması için gerekli müeyyidelerin uygulanması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 9: İmar Kanunu’nda Yer Alan Bina Yüksekliklerinin Serbest Olarak Belirlenemeyeceği Kuralına Uyulmaması

İdarenin İmar planlarında bina yüksekliklerinin serbest olarak belirlenemeyeceği kuralı gereğince, kat yüksekliği serbest olarak bırakılmış eski imar planları hakkında yapılması gereken çalışmaların zamanında tamamlamadığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanununun “Planların hazırlanması ve yürürlüğe konulması” başlıklı 8’inci maddesinde 7221 sayılı Kanun ile değişiklik yapılmış ve “bina yüksekliklerinin serbest olarak belirlenemeyeceği” hükmü getirilmiştir.

Bu değişiklik imar planlarında serbest olarak belirlenmiş bina yüksekliklerinin belirli olması ve vatandaşlar arasındaki mağduriyetin önlenmesi olarak gerekçelendirilmiştir.

Vatandaşların mağdur edilmemesi ve işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması amacıyla ilgili idarelere bir geçiş süresi verilmiş ve kat yüksekliklerinin serbest olarak bırakıldığı planların kat yüksekliklerinin belirlenmesine ilişkin plan değişikliklerini ve revizyonlarını meclis kararı ile 1/7/2021 tarihine kadar yapmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

Kanundaki bu düzenlemelere göre;

-Bina yükseklikleri serbest olarak belirlenmiş alanlarda plan değişikliği ve revizyonu yapılmaya kadar yapı ruhsatı düzenlenemeyecektir.

Belirlenen süre içerisinde söz konusu alanlarda yer alan parsellere ilişkin yapı ruhsatı başvurusu olduğunda alana yönelik plan değişiklikleri ve revizyonlarının süre sonu beklenmeden öncelikli olarak yapılması gerekmektedir.

Anlaşıldığı üzere Belediye sorumluluk alanında parsel veya alan bazında olsun 1/7/2021 tarihine kadar bina yükseklikleri belirlenmeden serbest olarak bırakılmış imar planı kalmamalıdır.

Yapılan incelemelerde, Çankaya Belediyesince söz konusu tarihe kadar tamamlanması gereken imar planı değişikliklerinin yapılmadığı ve bina yükseklikleri serbest olarak bırakılmış imar planları ile ilişkili uygulama planları gündeme geldikçe peyderpey ve herhangi bir plan ve programa tabi olmaksızın kat yükseklikleri belirlenmeye devam edildiği görülmektedir.

İdare cevabında, “2020 yılının ikinci çeyreği ile beraber “yençok:serbest” yapılaşma koşullu alanlara ilişkin bölgeleme çalışmalarına başlanılmış, mevzuat hükümlerine uygun olarak çevredeki mevcut teşekküller yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi detayında incelenerek ayrıca siluet de dikkate alınarak yükseklikler belirlenmiştir. Mevcut durumda 17 adet bölgelemede 22 ayrı Meclis Kararıyla yaklaşık 3093ha alanda yükseklik çalışması tamamlanmıştır. Bölgeleme çalışmalarına dahil edilemeyen, yüksekliği belirli alanlar içerisinde dağınık halde bulunan parsellere ilişkin ise Müdürlüğümüzce çalışmalar sürdürülmekte olup Müdürlüğümüz iş takvimi içerisinde mevzuatın hükmettiği çerçevede çalışmalar en kısa sürede tamamlanacaktır.” demektedir.

Bu itibarla, söz konusu uygulama “bina yüksekliklerinin serbest olarak belirlenemeyeceği” kuralına aykırılık teşkil etmekte ve gerekli çalışmaların bir eylem planı dahilinde ivedilikle tamamlanması ve mevcut uygulamanın sürdürülmesine bağlı olarak gerek vatandaşlar gerekse idare aleyhine gelişebilecek olumsuzluklara mahal verilmemesi gerekmektedir.

BULGU 10: İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların İlgili Muhasebe Hesaplarında İzlenmemesi

Belediyenin irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlarının ilgili muhasebe kayıtlarında izlenmediği hususu ile mevzuat hükümlerine aykırı hareket edildiği tespit edilmiştir.

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 26.11.2014 tarih ve 13278 sayılı Taşınmazlara İlişkin İşlemler konulu yazısında; genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde milli emlak birimleri, diğer idarelerde ise yetkili birimler tarafından yapılan her bir kiralama sözleşmesi ve irtifak hakkı tesisine ilişkin belgeler ile ödeme tarihlerini gösteren formun birer örneğinin üç iş günü içinde muhasebe birimlerine intikal ettirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Muhasebe birimlerinin kendilerine intikal eden belgelere dayanarak muhasebeleştirme işlemlerini yapabilmelerini teminen, detaylı hesap planlarına açılan yeni hesaplar ile bu hesaplara ne şekilde kayıt yapılacağı açıklanmıştır. Taşınmazlardan üzerinde irtifak hakkı tesis edilenlerin kayıtlı değerleri ile izlenebilmesi amacıyla Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planı'nda 990-Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabı'nın alt kodu olan 990.11-İrtifak Hakkı Tesis Edilenler Hesabına, bu taşınmazlardan elde edilecek irtifak hakkı gelirlerinin yıllar itibarıyla izlenebilmesi amacıyla 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı'nın alt kodu olan 993.02-İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı ihdas edilmiştir. Ayrıca irtifak hakkı tesisi gelirleri tahsil edildiğinde 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabı'na borç, 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı'na alacak kaydedilir.

Belediye hesapları incelendiğinde; 2022 yılında 8 adet, daha önceki yıllarda ise 7 adet olmak üzere toplam 15 adet taşınmaz için irtifak hakkı tesis edilmiş ancak irtifak hakkı tesisine ve bu haklar için belirlenen bedellerin tahsilatına ilişkin yukarıda bahsi geçen ilgili hiçbir hesap kullanılmamıştır.

İdare cevabında, "Bilgi İşlem Müdürlüğü tarafından Taşınmaz Kayıt ve Kontrol işlemleri ile ilgili bir yazılım programı oluşturulması ve geliştirilmesi ile ilgili çalışmaları sürdürmekte olup, çalışma bu yıl içinde tamamlanacağından, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların İlgili Muhasebe Hesaplarında İzlenmesi bu program ile sağlanacaktır." denmekteyse de 15 adet taşınmaza ilişkin muhasebe kayıtlarının ilave yazılım geliştirilmesini gerektirmeyeceği düşünülmektedir.

Bu itibarla, muhasebenin temel ilkelerinden sosyal sorumluluk kavramı gereği irtifak hakkı tesis edilen taşınmazların ilgili hesaplarda takip edilmesi için gerekli özenin gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Kalkınma Ajansı Paylarının Eksik ve Geç Gönderilmesi

Belediye tarafından Kalkınma Ajansına aktarılması gereken kalkınma ajansı paylarının eksik ve geç gönderildiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 276'ncı maddesinde; 363-Kamu İdareleri Payları Hesabı'nın, bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmektedir. Aynı Yönetmelik'in 277'nci maddesinde ise; bütçe geliri olarak tahsil edilip özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların bir taraftan 363-Kamu İdareleri Payları Hesabı'na alacak, 630-Giderler Hesabı'na borç kaydedileceği belirtilmiştir.

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Gelirler ve yönetilecek fonlar" başlıklı 19'uncu maddesinde; belediyelerin kalkınma ajanslarına bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden, borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere binde beş oranındaki payının cari yıl bütçesinden ayrılmasının ve ilgili ajansa gönderilmesinin gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; 01.01.2012-31.12.2022 tarihleri arasında İLBANK tarafından, 5779 Sayılı Kanun gereğince genel bütçe vergi gelirlerinden Belediye adına tahakkuk ettirilen yasal paylardan toplam 3.228.192,35 TL kesinti yapıldığı görülmüştür. Ayrıca Belediye tarafından Kalkınma Ajansına 2022 yılına kadar hiçbir ödeme yapılmadığı, 2022 yılındaki Kalkınma Ajansı pay tutarının 4.432.107,29 TL olmasına rağmen Belediyenin önceki dönem borçlarından dolayı 9.618.314,12 TL kesinti yapıldığı görülmüştür. Dolayısıyla da Kalkınma Ajansına zamanında ödenmeyen tutarlar için Belediyenin fazladan faiz ödemesine katlandığı görülmüştür.

İdare cevabında bir itiraz söz konusu olmayıp bu payların 2023 ve 2024 yıllarında ödeneceği belirtilmektedir.

Bu itibarla, kalkınma ajansı pay aktarımının zamanında yapılmaması sonucu ortaya çıkacak ilave maliyetlerin doğmaması açısından, ajans paylarının zamanında ve tam ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 12: Maddi Duran Varlıkların Amortisman Giderlerinin Hatalı Hesaplanması

251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252-Binalar Hesabı'nda kayıtlı varlıklar için ayrılması gereken amortisman tutarlarının hatalı hesaplandığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 187'nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde; amortisman tabi varlıkların neler olduğu, bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranlarına ilişkin esas ve usullerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirleneceği, ayrılan amortismanların nasıl muhasebeleştirileceği ve varlıkların amortisman hesaplanmasına esas alınacak değerinin nasıl tespit edileceği ile ilgili hususlar belirtilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in 202 ve 203'üncü maddesinde 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın niteliği ve işleyişi düzenlenmiş olup maddi duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının yıl sonunda bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabı'na borç kaydedileceği belirtilmiştir. Amortisman ve tükenme payı ayrılmasına ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranlarının neler olacağı ise 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Amortisman ve Tükenme Payları" başlıklı 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde açıklanmıştır..

Yapılan incelemede; yukarıda belirtilen Yönetmelik ile Muhasebat Genel Tebliği'nin söz konusu hükümlerine aykırı olarak aşağıdaki tabloda ayrıntısı gösterilen varlıklar için, varlık değerinin tamamının tek seferde giderleştirildiği tespit edilmiştir. Yine tabloda yer almayan bazı varlıklar için önceki dönemlerde aynı usul izlenerek tek seferde gider yapılmak suretiyle maddi duran varlıkların gerçek değerinde gösterilmemesine sebep olduğu görülmüştür.

Şöyle ki; 2022 yılı hesap dönemi içerisinde varlıklara toplam 50.674.655,63 TL kayıt yapılmış, Tebliğ'de varlıklar için ayrılması gereken amortisman oranlarına riayet edilmeyerek bu oran yerine 2022 hesap dönemi içinde varlıklara yapılan toplam kayıt tutarı olan 50.674.655,63 TL'nin tamamı için amortisman ayrılmıştır.

Bu itibarla, yukarıda belirtilen gerekçelerle amortisman ayırma işlemlerinin hatalı yapılması sonucu 630-Giderler Hesabı'nın olması gerekenden farklı ve hem faaliyet sonuçlarının hem de bu varlıkların net değerinin hatalı gösterilmesine sebep olunmuştur. Bu duruma sebebiyet vermemek açısından amortisman ayırma işlemlerinin mevzuat hükümlerine uygun yapılması gerekmektedir.

Tablo 11: Maddi Duran Varlıklara İlişkin Hatalı Amortisman Hesaplanan Kayıtlar

Tarih	No	Hesap Kodu-Adı	Ekonomik Kodu	Hesap Detay Adı	Dönem Sonu Varlık Tutarı	Dönem Sonu Ayrılan Amortisman
24.01.2022	679				1.811.101,06	
2.12.2022	14605				1.394.727,57	

29.12.2022	16430	251- Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı	01.07.00.00	Yollar	6.123.465,77		
30.12.2022	16565				30.601.613,81		
			TOPLAM	Yollar	39.930.908,21	39.930.908,21	
15.04.2022	4279			01.20.02.00	Parklar ve Yeşil Alanlar	1.704.574,83	
8.07.2022	8096					120.169,26	
9.11.2022	13275		TOPLAM	Parklar ve Yeşil Alanlar	1.824.744,09	1.824.744,09	
				01.99.00.00	Diğer Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	13.570,00	
			TOPLAM	Diğer Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	13.570,00	13.570,00	
7.04.2022	3863	252- Binalar Hesabı	01.01.01.01	Hizmet Binaları	139.240,00		
25.04.2022	4627				7.302.893,60		
29.04.2022	4822				550.447,58		
31.05.2022	6094				532.407,09		
26.08.2022	9940				11.800,00		
3.11.2022	13042				(-) 363.165,06		
20.12.2022	15583				255.264,83		
26.12.2022	16076				182.900,00		
			TOPLAM	Hizmet Binalar	8.611.788,04	8.611.788,04	
28.04.2022	4796			01.01.03.99	Diğer	37.284,08	
		TOPLAM	Diğer	37.284,08	37.284,08		
10.06.2022	6495		01.99.00.00	Diğer Binalar	256.361,21		
		TOPLAM	Diğer Binalar	256.361,21	256.361,21		
			Genel Toplam	Tüm Varlıklar	50.674.655,63	50.674.655,63	

BULGU 13: Proje Özel Hesabı ile İlgili Hatalı Uygulamaların Olması

Belediye kayıtlarında yer alan 104-Proje Özel Hesabı'na ilişkin hatalı uygulamalar tespit edilmiştir;

A) Proje Kapsamında Gönderilen Tutarların İlgili Olmayan Hesaplarda Takip Edilmesi

Belediye tarafından yürütülen Türkiye ve Avrupa Birliği Arasında Şehir Eşleştirme Projesi'nin 2019 yılında başladığı fakat bu yılından itibaren 104-Proje Özel Hesabı'nda izlenmesi gereken tutarların 2022 hesap döneminin sonuna kadar ilgili hesapta izlenmeyip 105-Döviz Hesabı'nda izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 104-Proje Özel Hesabı bölümünün "Hesabın niteliği" başlıklı 61'inci maddesinde bu hesabın; dış finansman

kaynağından dış proje kredisi olarak, kurum adına T.C. Merkez Bankası veya uygun görülen diğer bankalar nezdinde açılan özel hesaplara aktarılan tutarlar, bu tutarlardan yapılan giderler, verilen avanslar, açtırılan akreditifler ile avans ve akreditiflerden nakden geri alınanların ve hesap bakiyesinin değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkan kur farklarının izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planı'nda 104.02 no.lu hesap; AB ve Uluslararası Kuruluşlardan Proje Karşılığı Alınan Hibeler, bu hesabın alt kodu olan 104.02.01 no.lu hesap ise AB Hibeleri Hesabı şeklinde tanımlanmıştır.

Avrupa Birliği ve Uluslararası Kuruluşlardan Proje Karşılığı Aktarılan Hibe Tutarlarının Harcanması ve Muhasebeleştirilmesine İlişkin Yönetmelik'in "Proje karşılığı hibelerin muhasebeleştirilmesi" başlıklı 8'inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde; Proje karşılığı olarak temin edilen dövizler ilgili kamu idaresi muhasebe birimlerince bankada açtırılacak döviz hesabına aktarıldığında; aktarma tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden 104-Proje Özel Hesabı'na borç, 600-Gelirler Hesabı'na alacak kaydedileceği belirtilmektedir.

Yapılan incelemede; Belediyenin bir kamu bankasında Avrupa Birliği ile yapılmış olan proje karşılığında açılmış vadesiz Euro hesabına, 21.01.2019 tarihinde 82.276,25 Euro gönderildiği ve 2022 hesap döneminin başında açılmış olan vadesiz Euro hesabının hala aktif olduğu görülmüştür. Dolayısıyla daha önceki dönemlerde olduğu gibi 2022 hesap dönemi başında da 104-Proje Hesabı'nın kullanılmadığı, bu hesapta bulunması gereken tutarın 105-Dövizler Hesabı'nda izlendiği görülmüştür.

Bu itibarla, proje karşılığı olarak gönderilen dövizlerin, Belediyenin muhasebe birimlerince bankada açtırılacak döviz hesabına aktarıldığında 104-Proje Özel Hesabı'nda takip edilmesi gerekmektedir.

B) İlgili Hesapta Ay Sonlarında Değerleme İşlemlerinin Yapılmaması

Avrupa Birliği'nden Belediyeye proje karşılığı aktarılan ve bu amaçlar için Belediye adına açılan banka hesaplarında bulunan hibe niteliğindeki tutarın ay sonları değerlemelerinin yapılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 104 Proje özel hesabı bölümünün "Hesabın işleyişi" başlıklı 63'üncü maddesinde; özel hesaplardaki dövizlerin ay sonlarında T.C. Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden yapılacak değerlendirilmesi sonucunda oluşan kur artışı farklarının bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabı'na alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Yine Mezkûr Yönetmelik'in 105 Döviz hesabı bölümünün "Hesabın işleyişi" başlıklı 66. maddesinde; kurumca gün sonlarında, bu hesaba ilişkin yardımcı kayıtlardan elde edilen

bilgilere göre, konvertibl yabancı paralar mevcudunun T.C. Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden değerlemesinin yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; esasen 104-Proje Özel Hesabı'nda olması ve değerlendirme işlemlerinin bu hesap üzerinden yapılması gerekirken, ilgili tutarın 105-Döviz Hesabı'nda izlendiği, ancak döviz değerlendirme işlemlerinin yalnızca kasım ve aralık ayı olmak üzere iki ay için yapıldığı hesap dönemi içerisindeki diğer aylarda ise yapılmadığı görülmüştür.

Bu itibarla, yabancı para cinsinden izlenen tutarların ilgili mevzuat uyarınca değerlemeye tabi tutulması gerekmektedir.

C) Proje İle İlgili Olmayan Harcamaların Proje Hesabından Yapılması

Proje karşılığında gönderilen ve Belediyenin vadesiz Euro hesabında bulunan tutardan, proje ile ilgili olmayan harcamaların yapıldığı görülmüştür.

Avrupa Birliği ve Uluslararası Kuruluşlardan Proje Karşılığı Aktarılan Hibe Tutarlarının Harcanması ve Muhasebeleştirilmesine İlişkin Yönetmelik'in "Projeye ilişkin giderler" başlıklı 6. maddesinde; proje özel hesabında bulunan tutarların, proje sözleşmesine uygun olarak, konaklama, seyahat ve iâşe harcamaları, tüketim malı ve malzemesi, demirbaş, makine teçhizat ve hizmet alımları ile proje kapsamındaki diğer giderler için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; 23.09.2022 tarihinde 750 Euro karşılığı olarak 13.671,08 TL'nin sürdürülebilirlik için yerel yönetimler üyelik aidatı olarak, yine aynı amaçla 10.11.2022 tarihinde 750 Euro karşılığı 13.937,85 TL'nin sürdürülebilirlik için yerel yönetimler üyelik aidatı olarak; 5,80 Euro karşılığı 108,00 TL'nin Belediyenin kültürel bir etkinlik dolayısıyla görevlendirilen aracının Slovenya karayolunda geçiş ücreti cezası olarak ödenmesi olmak üzere toplam 14.045,85 TL harcama yapıldığı görülmüştür.

Bu itibarla, proje ile ilgili olmayan giderlerin proje özel hesabında bulunun kaynaktan ödenerek hesabın takibinde karışıklığa sebebiyet verilmemesi ve mevzuat hükümlerine uyulması gerekmektedir.

D) Devam Eden Bir Proje Olmamasına Rağmen Proje Özel Hesabının Kullanılmaya Devam Edilmesi

Belediyenin 2022 hesap döneminde devam eden herhangi bir yurt dışı kaynaklı projesi olmamasına karşın 104-Proje Özel Hesabı'nın hala aktif olarak kullanıldığı görülmüştür.

Avrupa Birliği ve Uluslararası Kuruluşlardan Proje Karşılığı Aktarılan Hibe Tutarlarının Harcanması ve Muhasebeleştirilmesine İlişkin Yönetmelik'in "Projeden kalan tutarlar" başlıklı 10. maddesinde; proje yürütücüsü tarafından projenin tamamlandığının muhasebe birimine bildirilmesi üzerine, özel hesapta kalan tutarlardan proje sözleşmesi

gereğince iade edilmesi gerekenler iade edildikten sonra kalan tutarlar ilgili muhasebe birimince bütçeye gelir kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; sözleşme makamı olan Hazine Müsteşarlığı Merkezi Finans ve İhale Birimi tarafından Belediyeden “Kadınları Güçlendirerek İklim Değişikliğine Dirençli Bir Kent Oluşturmak” isimli projenin sona ermiş olması sebebiyle dosyanın kapatılabilmesi için toplam 3.642,15 Euro bedelin sözleşme makamına 15.02.2022 tarihinde gönderilmesi istenmiştir. 104-Proje Özel Hesabı’nda bulunması gereken bu tutarın projeye ait hesapta bulunmaması sebebiyle Belediyenin Vakıfbank’a (102.01.33 no.lu Diğer Çeşitli Gelirler Hesabına) ait bir hesaptan öncelikle Proje Euro hesabına bu tutar kadar para aktarıldığı daha sonra ise bu tutarın 29.03.2022 tarihinde sözleşme makamının hesabına iade edildiği görülmüştür. Bu tarih itibarıyla bu proje sona ermesine ve Belediyede devam eden bir proje olmamasına rağmen 104-Proje Özel Hesabı’nın aktif olduğu görülmüştür.

Belediyenin dış finansman kaynağından devam eden herhangi bir projesi olmaması sebebiyle bu hesapta kalan tutarın gelir kaydedilerek 104-Proje Özel Hesabı’nın kapatılması gerekmektedir.

İdare cevabında, Proje Özel Hesabı ile ilgili bulguda belirtilen hatalara ilişkin gerekli düzeltmelerin 2023 mali yılı içerisinde yapılmış olduğu bildirilmiş ve yapılan muhasebe kayıtları ibraz edilmiştir.

Bu itibarla, Proje Özel Hesabı ile ilgili bulguda belirtilen hatalara mahal verilmemesi ve ilgili hesap ve kayıtlarda gerekli özenin gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 14: Satın Alınan Tahvil, Senet ve Bonolar İçin Hatalı Hesabın Kullanılması

Belediye tarafından özel sektör tarafından ihraç edilen borçlanma araçları satın alınmasına rağmen bu araçların yanlış olarak Kamu Kesimi Tahvil Senet ve Bonoları Hesabı’nda izlendiği görülmüştür.

Özel Sektör Tahvil ve Bonoları, anonim şirketler tarafından ihraç edilen, şirketlerin finansman ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla çıkarılan borçlanma araçlarıdır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin “111 Özel Kesim Tahvil, Senet ve Bonoları Hesabı” başlıklı 79. maddesinde; bu hesabın özel sektör tarafından çıkarılan ve muhasebe birimine intikal eden tahvil, senet ve bonoların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; aşağıdaki tabloda ayrıntısı görüleceği üzere özel kesim tarafından

ihraç edilmesine ve Belediye hesaplarına intikal ettirilmesine rağmen; 111-Özel Kesim Tahvil, Senet ve Bonoları Hesabı'nda takip edilmesi gereken işlemlerin, 112-Kamu Kesim Tahvil, Senet ve Bonoları Hesabı'nda takip edildiği tespit edilmiştir.

Tablo 12: Yanlış Hesaba Kaydedilen Tahvil Senet ve Bonolar

Yevmiye Tarihi	Yevmiye No	Hesap Kodu	Hesap Detay Adı	Hesap Detay Adı	Borç	Alacak
18.07.2022	8177	112	Kamu Kesimi Tahvil Senet ve Bonoları Hesabı	İş Bankası Kamu Kesimi Tahvil Senet ve Bonoları Hesabı	100.974.000,00	0
19.07.2022	8303				66.060.150,00	0
20.07.2022	8356				20.345.800,00	0
26.07.2022	8633				152.989.500,00	0
14.09.2022	10697				0	244.987.500,00
13.10.2022	11974				5.592.050,00	0
4.11.2022	13110				0	4.999.750,98
9.11.2022	13307				0	95.974.249,02
22.12.2022	15869				49.543.000,00	0

İdare cevabında, hesaba ilişkin gerekli düzeltmelerin 2023 yılı içinde yapıldığını bildirilmektedir.

Bu itibarla, bilançonun doğru bilgi verebilmesi açısından ilgili tahvillerin Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde belirtildiği ve Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planı'nda gösterildiği şekilde ilgili hesaplarda izlenmesi konusunda gerekli özenin gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 15: Sayıştaya Gönderilecek Verilerin Zamanında Gönderilmemesi

Belediyeye ilişkin verilerin mevzuatta belirtilen süreler içerisinde Sayıştaya gönderilmediği görülmüştür.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Defter, mali tablo, belge ve bilgilerin verilme yeri ve süresi" başlıklı 6. maddesinin üçüncü fıkrasında; birleştirilmiş veriler defterinin takip eden ayın sonuna kadar gönderileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, ayrıntısı aşağıdaki tabloda gösterilen şekilde bilgilerin süresi içerisinde Sayıştaya gönderilmediği tespit edilmiştir.

Tablo 13: İdarenin Sayıştaya Veri Gönderme Durumu

Mali Ay	Gönderilen Son Yevmiyenin Tarihi	Birleşik Verinin Gönderileceği Son Tarih	Gönderim Tarihi	Açıklama
---------	----------------------------------	--	-----------------	----------

1		31.01.2022		Veri gönderilmemiştir.
2		28.02.2022		Veri gönderilmemiştir.
3		31.03.2022		Veri gönderilmemiştir.
4	29.04.2022	30.04.2022	24.08.2022	Veri Süresinde Gönderilmemiştir.
5		31.05.2022		Veri gönderilmemiştir.
6	30.06.2022	30.06.2022	25.08.2022	Veri Süresinde Gönderilmemiştir.
7	31.07.2022	31.07.2022	29.08.2022	Veri Süresinde Gönderilmemiştir.
7	31.07.2022			Veri Süresinde Gönderilmemiştir.
7	31.07.2022			Önceki Kayıtlarda Değişiklik Yapılmıştır.
7	31.07.2022	31.07.2022	27.08.2022	Veri Süresinde Gönderilmemiştir.
7	31.07.2022	31.07.2022	20.09.2022	Veri Süresinde Gönderilmemiştir.
7	31.07.2022			Önceki kayıtlarda değişiklik yapılmıştır.
8	31.08.2022	31.08.2022	13.10.2022	Veri Süresinde Gönderilmemiştir.
9	30.09.2022	30.09.2022	31.10.2022	Veri Süresinde Gönderilmemiştir.
10		31.10.2022		Veri gönderilmemiştir.
11	30.11.2022	30.11.2022	30.12.2022	Veri Süresinde Gönderilmemiştir.
12	31.12.2022	31.12.2022	9.01.2023	Veri Süresinde Gönderilmemiştir.
12	31.12.2022	31.12.2022	6.02.2023	Veri Süresinde Gönderilmemiştir.
12	31.12.2022	31.12.2022	1.02.2023	Veri Süresinde Gönderilmemiştir.

İdare cevabında, 2023 yılı itibariyle verilerin süresi içinde gönderileceği belirtilmiştir. Bu itibarla, ilgili bilgi ve verilerin Sayıştay Başkanlığına Yönetmelik'te belirlenmiş süreler içerisinde gönderilmesinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 16: İç Denetim Birimi Tarafından İç Kontrol Değerlendirmelerini de İçeren Çalışmaların Yapılmaması ve Bir Yönetim Bilgisi Sağlanmaması

Kurumun bir iç denetim birimi bulunmasına rağmen denetim alanına ilişkin herhangi bir denetim raporu görüş veya değerlendirmede bulunulmadığı gibi yıllık faaliyet raporlarında Üst Yönetici güvence beyanlarını destekleyecek şekilde düzenlenmiş bir iç kontrol değerlendirmesi de yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir. Bu faaliyetin beklenen katma değeri sağlayabilmesi sadece bir iç denetim birimi kurulması ile değil, faaliyetin düzenli istikrarlı ve etkin şekilde yürütülmesi ile sağlanabileceği açıktır.

İç denetim alanı aşağıda belirtilen başlıklarla içermektedir ve iç denetim faaliyetleri sonucunda bu başlıklara ilişkin nesnel güvence, danışmanlık ve yönetim bilgisi üretilmesi

gerekmektedir.

A) Kamu idaresinin iç kontrol sisteminin yeterliliği ve etkinliğinin incelenmesi ve değerlendirilmesi,

B) Risk yönetimi için öneriler geliştirilmesi ile risk değerlendirme ve risk yönetim metotlarının uygulama ve etkinliğinin incelenmesi,

C) Kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlama amaçlı performans değerlendirmelerinin yapılması ve idarelere önerilerde bulunulması,

Ç) İdarenin faaliyet ve işlemlerinin mevzuata, belirlenen hedef ve politikalara uygunluğunun denetlenmesi,

D) Muhasebe kayıtları ile mali tabloların, doğruluğu ve güvenilirliğinin incelenmesi,

E) Üretilen bilgiler ile kamuoyuna açıklanan her türlü rapor, istatistik ve mali tabloların doğruluğu, güvenilirliği ve zamanındalığının sınanması,

F) Elektronik bilgi sistemi ve e-Devlet hizmetlerinin yönetim ve sistem güvenilirliğinin gözden geçirilmesi

Bütün bu faaliyet alanı dışında iç denetimin iç kontrolle ilişkisinin ikinci bir boyutu daha bulunmaktadır. Bu da iç kontrol sisteminin yeterliliği, etkinliği ve işleyişiyle ilgili olarak yönetime bilgiler sağlanması, değerlendirmeler yapılması ve önerilerde bulunulmasıdır. "İç Denetçilerin Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik" in 11 nci maddesi ile iç denetçilere denetim alanı dışında ayrıca verilmiş bir görevdir.

Aynı yönetmeliğin 12 nci maddesinde ise üst yöneticilerin iç denetim konusundaki sorumluluklarına değinilirken, "İç kontrol sisteminin değerlendirilmesi sürecine yönelik olarak gerçekleştirilen iç denetim faaliyetleri sonrası elde edilen bilgiler ve tavsiyeler doğrultusunda, sistemin aksayan yönlerinin giderilmesine ve kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasına yönelik tedbirleri alır." denilmektedir.

Diğer yandan Kamu idarelerinin hazırlayacakları ve internet sitelerinde yayınlayacakları İdare faaliyet raporlarına, üst yönetici tarafından imzalanan "İç Kontrol Güvence Beyanı" nın eklenmesi gerekmektedir.

Üst yönetici bu beyan ile iç kontrol sisteminin yeterli güvenceyi sağladığını bildirmekte

ve bu güvenceyi sahip olduğu bilgi ve değerlendirmelerle, iç kontroller, iç denetçi raporları ve Sayıştay raporları gibi kaynaklara dayandırmaktadır.

Bu itibarla iç denetim biriminin diğer bütün denetim alanı hakkında bilgi rapor ve danışmanlık görüşü üretmesi kadar, iç kontrol sistemi hakkında bir güvence beyanı verme zorunluluğunda olan üst yönetici için iç kontrol değerlendirmesi yapması da son derece önemlidir. Bu sayede üst yöneticinin iç kontrol sistemine ve güvence verdiği sistem ve işleyiş hakkında sahip olduğu bilgi ve kanaatler desteklenecek ve muhtemel eksiklikler ve uygunsuzluklar hakkında Sayıştay denetim raporları öncesinde iç denetim rapor ve değerlendirmelerinden bilgilendirilmesi mümkün olacaktır.

İdare cevabında bulguya ilişkin tedbirlerin en kısa sürede alınmakta olduğunu bildirilmektedir. Bu çerçevede, boşalan iç denetim kadrolarına yeni iç denetçi atamaları yapılmasının onaylandığı, İç denetim Yönergesinin yeniden hazırlandığı ve onaylandığı, Risk yönetimi çalışmaları için gerekli formların hazırlanarak risk değerlendirmesine başlandığı, risk strateji belgesinin hazırlanmakta olduğu, denetim evreninin hazırlandığı ve denetim planı çalışmalarında oldukça ilerleme kaydedildiği anlaşılmaktadır.

İdarenin işleyiş ve düzenindeki kontrol eksikliklerini ve bunlara bağlı olumsuz sonuçları başarıyla yönetebilmesi için iç kontrol sistemi ve iç denetim biriminin gerektiği şekilde yeniden yapılandırılarak işlemesi ve idare faaliyetlerine değer katacak şekilde etkin sonuçlar üretmesi amacıyla bulguda belirtilen gerekliliklerin kararlılıkla yürütülmesi gerekmektedir.

BULGU 17: Verem Savaş Derneği Teşkilatına Yapılacak Yardım Miktarının Dönemsel Olarak Hatalı Hesaplanması

Eğlence vergisinin mükellefi olan Türkiye Jokey Kulübü tarafından Ankara Büyükşehir Belediyesine (ABB) ödenen vergilerden, Çankaya Belediyesine aktarılması gereken eğlence vergisi paylarının düzenli bir şekilde Çankaya Belediyesi tarafından takip edilmediği ve dolayısıyla da Verem Savaş Derneğine ödenecek payın hatalı hesaplandığı görülmüştür.

Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Sosyal amaçlı yardımlar" başlıklı 103. maddesinde; eğlence vergisi hasılatının yüzde 10'unun verem savaşına ayrılıp Belediye sınırları içinde Verem Savaş Derneği Teşkilatı varsa yardım olarak bu derneğe verileceği belirtilmiştir.

Mezkûr Kanun'da yer alan oran ve esaslara göre Ankara Büyükşehir Belediyesince tahsil olunacak at yarışları dâhil müşterek bahislerden elde edilen Eğlence Vergisinin %20'si müşterek bahislere konu olan yarışların yapıldığı yerin belediyesine, % 30'u nüfuslarına göre

dağıtılmak üzere diğer ilçe belediyelerine ayrıldıktan sonra kalan % 50'si denilmek suretiyle büyükşehir belediyesinin gelirleri arasında at yarışları dâhil müşterek bahislerden elde edilen eğlence vergisi sayılmıştır.

Anılan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, at yarışları dâhil müşterek bahisler nedeniyle doğacak eğlence vergisinin büyükşehir belediyelerince tahsil edilmesi ve maddede belirtilen esas ve oranlar dâhilinde ilçe belediyelerine dağıtılması gerekmekte, Çankaya Belediyesinin de kendi payını takip ve tahsil etmesi gerekmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca belediye gelirlerinin takip ve tahsil sorumluluğu öncelikle belediye başkanındadır. Bununla beraber 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 60'ıncı maddesi ile gelirlerin takip ve tahsilinden sorumlu kılınan bir diğer organ mali hizmetler birimidir. Dolayısıyla da bahse konu gelirin takibine ilişkin sorumluluk Belediye Başkanı ve Mali Hizmetler Müdürlüğüne verilmiştir.

Yapılan incelemede; 2022 Ocak-Kasım döneminde 800-Bütçe Gelirleri Hesabı'nın biletle girilmeyen yerlere ait eğlence vergisine ilişkin tahsilatı 2.078.445,58 TL olup buna ilişkin 363-Kamu İdareleri Payları Hesabı verem savaş payına, bu hususa ilişkin bütçe gelirinin %10'u oranında toplam 207.844,14 TL tahakkuk yapılmış ve bu tutarın 2-3 aylık dönemler itibariyle Verem Savaş Derneğine gönderildiği görülmüştür.

2022 hesap döneminde Verem Savaş Derneğine Çankaya Belediyesi tarafından gönderilen tutara, ABB'nin Çankaya Belediyesi adına Türkiye Jokey Kulübü'nden tahsil etmiş olduğu eğlence vergisi paylarının dâhil edilmediği görülmüştür.

Tarafımıza sunulan belgelerin tetkikinden; 2022 hesap dönemi içerisinde ABB'nin Çankaya Belediyesi adına tahsil ettiği eğlence vergisi tutarının 7.651.166,07 TL olduğu, buna karşılık aynı dönemde ABB'nin Çankaya Belediyesinden 5.858.357,10 TL çevre temizlik vergisi alacağı olduğu, bu alacak ve borçların birbirlerine mahsup edildiği görülmüştür. Bu durum sonucunda Çankaya Belediyesinin ABB'den 2022 dönem sonu itibariyle hala mevcut olan 1.792.808,97 TL eğlence vergisi alacağının olduğu görülmüştür.

Çankaya Belediyesinin ABB'ye olan çevre temizlik vergisi borçlarından, ABB'den alacağı olan eğlence vergilerinin mahsup edilmesi sebebiyle verem savaş payının hesaplanmasında mahsup edilen tutarların dikkate alınmadığı, dolayısıyla da 2022 hesap dönemine ilişkin Verem Savaş Derneğine gönderilen tutarın hatalı olduğu tespit edilmiştir.

İdare cevabında, "Geçmiş yıllarda mahsubu yapılmayan eğlence vergisi kayıtları düzeltilerek takip eden ay içinde %10 Verem Savaş Payı kurum hesaplarına gönderilmiştir. Türkiye Jokey Kulübü tarafından Ankara Büyükşehir Belediyesine ödenen vergilerden

Çankaya Belediyesine aktarılması gereken eğlen vergisi takibi yapılmaktadır” denilmekte olup Verem Savaş Derneğine yapılan ödemeye ilişkin kayıtlar ibraz edilmektedir.

Bu itibarla, Ankara Büyükşehir Belediyesinden Çankaya Belediyesine gönderilmesi gereken eğlence vergisi paylarının takibinin Çankaya Belediyesince zamanında ve doğru şekilde yapılması, dolayısıyla da Verem Savaş Derneğine gönderilecek tutarın doğru hesaplanması gerekmektedir.

BULGU 18: Doğrudan Temin Yoluyla Yapılan Alımların Elektronik Kamu Alımları Platformuna Girilmemesi

İdarenin doğrudan temin suretiyle yapılan alımlarının Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden Kamu İhale Kurumuna bildirilmediği tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kanun'un 53'üncü maddesine dayanılarak hazırlanan Kamu İhale Genel Tebliği'nin “Doğrudan temin kayıt formu” başlıklı 30.9.2. maddesinde; “Doğrudan temin yoluyla yapılan alımlar, takip eden ayın onuncu gününe kadar Doğrudan Temin Kayıt Formu doldurularak EKAP üzerinde kayıt altına alınır. Bilgilerini tam ve düzenli olarak göndermeyen idarelerin 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi çerçevesinde yapacakları başvuruların değerlendirilmesi sırasında bu husus dikkate alınacaktır.” denilmektedir.

Bu hüküm gereğince doğrudan temin yoluyla yapılan alımların, takip eden ayın onuncu gününe kadar “Doğrudan Temin Kayıt Formu” doldurularak Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinde kayıt altına alınması gerekmektedir.

Bahse konu Tebliğe uygun olarak, doğrudan temin yoluyla yapılan tüm alımların mevzuatın öngördüğü şekilde bildirilmemesi sonucunda, idarenin 4734 sayılı Kanunun 62'nci maddesi çerçevesinde yapacakları başvuruların olumsuz sonuçlanmasına sebep olacağı değerlendirilmesi ile gerekli tedbirleri alması önem arz etmektedir.

Yapılan incelemede; idarenin 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinde belirtilen doğrudan temin yöntemini kullanarak yapmış olduğu alımları Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden Kamu İhale Kurumuna bildirme yükümlülüğünü yerine getirmediği görülmüştür.

İdare cevabında, “2023 yılı içerisinde doğrudan temin yoluyla alım yapan birimlerimiz bilgilendirilerek alımlarının Elektronik Kamu Alımları Platformuna girilmesi sağlanacak ve takibi yapılacaktır.” denilmektedir.

Bu itibarla, idarenin 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinde belirtilen doğrudan temin yontemini kullanarak yapmış olduğu alımları Kamu İhale Genel Tebliği hokumleri uyarınca takip eden ayın onuncu gune kadar Elektronik Kamu Alımları Platformu uzerinden bildirmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Ecrimisilin Bir Taşınmaz Yönetim Biçimi Haline Gelmesi	2021	Yerine Getirilmedi	Diğer Bulgular bölümünde 8 numaralı bulgu ile yeniden konu edilmiştir.
Bütçe İçi ve Belediye Şirketlerine İlişkin Faaliyet İzleme ve Değerlendirme Raporu Hazırlanmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Diğer Bulgular bölümünde 6 numaralı bulgu ile yeniden konu edilmiştir.
Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Gereği Düzenlenmesi Gereken Form ve Cetvellerin Düzenlenmemesi Nedeniyle Muhasebe Kayıtlarının Mevcut Durumu Yansıtmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Denetim Görüşünün Dayanakları bölümünde 4 numaralı bulgu ile yeniden konu edilmiştir.
Sözleşmelere Dayanılarak Girişilen Taahhütlerin Muhasebeleştirilmemesi	2021	Yerine Getirilmedi	Denetim Görüşünün Dayanakları bölümünde 6 numaralı bulgu ile yeniden konu edilmiştir.